

KERESZTÉNY KIS KÖNYVTÁR

MÜLLER LAJOS S. J.

AZ
ELSŐ PARANCS

BUDAPEST

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA

AZ
ELSŐ PARANCS

IRTA

MÜLLER LAJOS S. J.

BUDAPEST

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA

1924.

Nihil obstat.

P. Ludovicus Tomesányi S. J.
censor dioecesanus.

Nr. 1861.

Imprimatur.

Strigonii, die 28. Junii 1923.

Joannes
card. aeppus.

120/1923. Imprimi potest. Eugenius Somogyi S. J. praep.
prov. Hung.

STEPHANEUM NYOMDA ÉS KÖNYVKIADÓ R. T.
Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28.

TARTALOMJEGYZÉK.

Oldal

Bevezetés. Általános tudnivalók.

I. A törvény.

Az isteni törvényhozó...	5
Természettörvény	7
A kinyilatkoztatott törvény	8
Isten legnagyobb jótéteménye,	9
Átok a törvénszegés nyomán	10

II. A lelkiismeret.

Isten szava	13
A kétséges lelkiismeret	15
A jó lelkiismeret boldogsága	16
A rossz lelkiismeret kínjai	17
A lelkiismeret különböző fajtái	19

III. A bűn.

Ki vétkezik?	22
Különbőség a halálos és bocsánatos bűn között	24

Az első parancs.

Első rész. Amít tennünk kell.

I. Imádd az Istent!

Külső istentisztelet	27
----------------------	----

II. Az imádság.

Kötelesek vagyunk imádkozni	28
Kiért imádkozunk?	28
Mikor és mennyit kell imádkoznunk?	31
Kikhez imádkozunk? (A szentek tisztelete.)	31

Második rész. Amit nem szabad tennünk.

Oldal

I. A babona.

A bálványimádás	33
Hamis és felesleges istentisztelet	37
A jóslás	38
Kártyavetés, tenyérolvasás stb.	40
Az álmokról	42
Jósvessző	44
A varázslás	45
A péntek	47
A 13-as szám	47
«Nem lesz szerencsém!»	48
Rendkívüli, de nem babona	49
A bűbájosság	50
A modern bűbájosság	53
A szellemidézés (spiritizmus)	53
Asztalmozgatás stb.	57

II. Isten-kisértés.

III. Szentségtörés.

Személyi szentségtörés	60
Helyi szentségtörés	62
Tárgyi szentségtörés	63
Simonia	66

AZ ELSŐ PARANCS.

BEVEZETÉS.¹

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK,

I.

A törvény.

Az isteni Törvényhozó.

Nincs semmi, ami az emberi lelket annyira felemelné és gyönyörködtetné, mint a nagy mindenségben megnyilatkozó pompás rend. Mintegy kézenfogva vezeti el a gondolkodó embert a teremő s törvényhozó bölcs Isten ismeretére. Ha föltekintek az égre, ime ott látom a ragyogó, fényes csillagtábor, azt a fenséges gépezetet, amelynek a mi földünk is egyik ici-pici kereke. A csillagászok mintegy 500 millióra teszik az égitestek számát. De ki tudja, mennyi van még

¹ Ezen bevezetést nem csupán az első, hanem valamennyi parancs elé bocsátjuk, melyeket egymás után közrebocsátani szándékozunk. Szinte nélkülözhetetleneknek látszanak emez általános tudnivalók arra nézve, ki Isten bármelyik parancsát üdvösen akarja tanulmányozni.

azontúl, ahova semmiféle messzelátóval el nem lehet tekinteni?! És ime! nincs az az óra, mely oly pontosan járna, mint ez az 500 milliós kerekű remek szerkezetű gép. «Az ég gépésze nagyon járatos a géptanban és a mértanban», mondja Newton, a világ egyik legnagyobb csillagásza. De itt a földön is köröskörül, minő bámulatos rend ötlík szemünkbe! Valóban se hossza, se vége nem volna, ha apróra megfigyelnök, hogy az ásvány-, növény- és állatvilág köröttünk minő nagyszerűen megalkotott bölcs *törvények* szerint igazodik. Mert a rendet bölcsen megalkotott s pontosan végrehajtott *törvények* létesítik és biztosítják. Méltán kérdi Mädlér, a világhírű tudós: «Ki adta a természet törvényeit? A természettudós nem adta, hanem csak fölfedezte; a természet sem adta, hanem csak követi azokat. Ki más volna tehát a törvények szerzője, mint a természet Teremtője?»

És ez a bölcs s jóságos Teremtő, aki gondjaitól a legkisebb szunyogot sem zárta ki, megfledkezett volna a földi teremtés koronájáról, legremekebb alkotásáról, az emberről? Bizonyára nem! Sőt minél magasabb célt tűzött az ember elé, t. i. a természetfölötti, mennyei boldogságot, annál nagyobb gonddal is ügyel arra, hogy törvényei által célhoz vezesse.

Isten tehát az embernek is adott törvényeket s ezek által megjelölte neki a pályát, amelyen haladnia kell, ha e világon s az örök életben boldogulni akar.

Természettörvény.

Ezen törvények rövid kivonatát és összefoglalását már valamennyien — szívünk tábláin mélyen bevésve — a világra hoztuk. Értelmes természetünkbe írta azokat, a minket boldogítani akaró Teremtő szent keze. Ezek az ú. n. *természettörvények*. Mindenki ismeri ezeket, aki csak esze használatára eljutott. Tud róluk a gyermek, aki az iskola falát belülről még sohasem látta, sőt az a műveletlen pogány is, aki Afrika vagy Amerika rengetegeiben napestig a vadat hajszojja. Valamennyi tudja pl., hogy a legfőbb Lényt, a világ Urát tisztelet s imádás illeti meg; a szülőket meg kell becsülni s hogy az ember, amit magának nem kíván, másnak se cselekedje.

Érdekesen bizonyítja ezt amaz eset, melyet egyik misszionárius beszél el. Pogány vadember állít be egyszer a missziótelepre s kevéske lisztért könyörög. A misszionárius ad neki egy fazékkal. Otthon a mi emberünk a fazék fenekén ezüstpénzt talált, mely véletlenül eshetett bele. Másnap eljön újra s visszahozza a pénzt. «Ma egész éjszaka — szólt — két ember civakodott bennem. Az egyik azt mondta, a pénz nem a tied, vidd vissza. A másik ellenben azt állította, a liszttel együtt azt is csak neked adták, menj, végy rajta pálinkát. Hogy nyugtom legyen, inkább visszahoztam a pénzt.»

Maga szent Pál is tanítja, hogy a pogányokat a természetes józan ész ösztökéli, hogy ama tör-

vényeket betöltsék, amelyeket Isten ki is hirdetett s hogy az Úr őket egykor a természettörvény szerint fogja megbírálni, jutalmazni avagy büntetni az ítélet napján.

A kinyilatkoztatott törvény.

A természettörvény volt főképen ama becses örökség, amellyel Isten őszüléinket a paradicsomból útnak bocsátotta. Ismerjük mindnyájan — legalább úgy nagyjából — az emberiségnek azóta lefolyt szomorú történetét. A szenvedély rettentő viharaiiban szétroncsolódott az emberi szív. A hajótörésben majdnem minden elveszett, de mégis megmaradt a természettörvény iránytűje s ezzel együtt a halvány remény, hogy mégis valahogyan elérheti az üdvösség partjait. Az isteni irgalom, mely a bukott ember fölött is örködni meg nem szűnt, segélyére sietett a szegény hajótöröttnek. Tíz hatalmasan kimagasló világítótornyot emelt a partokra, hogy messze-messze bevilágítsák a lelki éjszakába merült zivataros élettengert. Eme világítótornyok, amíg egyrészt megjelölik az utat a biztos rév felé, másrészt reávetik fénysugaraikat a szirtekre s örvényekre, melyek a hajócskát végromlásba döntenék. Ez a tíz világítótorony az *Isten tíz parancsa*.

Nem új törvények ezek, csupán az ősi természet-törvényt sorolják fel, amelyeket az ember húsába, csontjába vésve hordozott kezdettől fogva.

Igen! Isten Sinai-hegyén csak a régi törvényt írta villámaival a borús, felhős egekre, hogy a

szenvedélytől szinte megvakult ember is meg-
lássa azokat; a régi törvényt dörögte le a magas-
ból, a szenvedélytől mámoros, szinte már teljesen
megsiketült ember füleibe, hogy azt soha többé
elfeledni ne tudja, aztán kőtáblákra véste, hogy
az ember azt szüntelen szeme előtt hordozza.

«Ó, minő hála illeti meg részünkről Istent, hogy
akarátát *még egyszer* tudtunkra adta.» (Római
káté.)

Isten legnagyobb jótéteménye.

Mert valóban Isten tíz parancsa a tíz szikla-
szilárd pillér, amely a boldogság hidját tartja.
A tíz parancs adja meg az államoknak, a társa-
dalomnak a szilárdságot és rendet. A családok-
nak s egyeseknek becsületet, egészséget, jólétet
biztosít.

A Szentlélek maga az Ó-szövetség lapjain szám-
talanszor boldognak hirdeti azt az embert, aki
az Urat féli s megtartja törvényeit. Fához hason-
lítja, mely forrás vagy patak mellé van ültetve.
Szinte kifogyhatatlan a szebbnél-szebb történetek
elbeszélésében, melyek a törvénytisztelő emberre
áradt mennyei áldásokról tanúskodnak.

Isten igen gyakran már a földön feltűnően meg-
szokta jutalmazni parancsainak hűségese megtar-
tását. Az osztrák-porosz háborúban (1866) tör-
tént, hogy egyik porosz katona a harc téren súlyó-
san megsebesült ellenséges tisztre akadt, ki őt
esdve kérte, hogy egy lövéssel szabadítaná meg
íszonyú szenvedésétől.

A katona azonban nem feledte még el az Úr 5-ik parancsát, mely a gyilkosságot s öngyilkosságot tiltja s az emberi élet feletti rendelkezési jogot magának tartja fenn. A tisztet vállaira veszi, a kötözőállomásra szállítja, ahol a sebesültet ápolásba vették. A jobb belátásra ébredt tiszt, a porosz-nak aranyóráját nyújtá emlékébe. A háború lezajlása után az isteni Gondviselés az állást kereső poroszt Magyarországba, Eszterházy Antal herceg egyik kastélyába vezérelte, ahol a ház ura, a fiatal herceg ráismert életinentőjére, akinek személyazonosságát a felmutatott arányóra kétségtelenné tette. Házánál tartotta s hercegi módon jutalmazta meg. Maga az Úr Jézus a törvényhez hű embert okos embernek mondja, mert házát kösziklára, nem pedig homokra építette; és jönnek a viharok, a szelek, a zápor, de a ház megáll szilárdan és rendületlenül, biztos menedéket nyújtva lakójának.

Átok a törvényszegés nyomában.

De viszont jaj annak, aki a törvénnyel összeközik. Porrázúzza rajta földi s örök boldogságát. Az államok, a társadalmak romba dőlnek, ha kivonják alóluk a tíz parancs talpköveit. Az országot nem annyira külellenség bomlasztja szét s teszi tönkre, hanem belső titkos ellenség örli meg életerejét. Polgárai megvetik a tíz parancsot. Aztán jön a külellenség, mely megadja a kegyelem-dőfést. A tíz parancs elhanyagolása folytán hullik szét a családi meleg fészek. Elégedetlenség,

becsületbeli s vagyoni tönk, betegség, éhhalál, öngyilkosság a tíz parancs megvetésével karöltve járnak.

Azért csak nézzünk utána, ha a családi tűzhely körül nincsen minden rendjén, vajjon melyik parancs megszegése által ássuk boldogságunk sírját? Talán a második parancs sértése, a káromkodás, vagy a harmadik parancs lábbaltiprása, az ünnepek megszenteltelenítése vonja ránk az isteni átkot. Igen sok család jólétét az iszákosság (V. parancs ellen) vagy a hűtlenség (a IX. parancs ellen) teszi tönkre.

A törvényszegés bére végül az örök kárhozat, melyre fenyegetve figyelmeztet a rettentő lángokban álló Sinai-hegy, midőn az isteni Törvényhozó onnan örök érvényű törvényeit kihirdette.

Azt sem szabad feledni, hogy míg az isteni áldás és üdvösség az összes parancsok hű megtartásához van kötve, addig elégséges *egyetlen* parancs megszegése, hogy szerencsétlenségünket megpecsételje. Elég a lánc egyetlen szemét szét tépnünk, hogy Istenhez való barátságunk szét szakadjon; elég a hídnak egyetlen ívét áttörnünk, hogy utunkat a mennyországba elzárjuk. Mit használ, ha megtartod Isten első, második vagy akárhány parancsát, ha pl. a hatodik vagy hetedikben bűnösnek találtatol?

Egy édesapa ugyanazon cserépbe több virágot ültetett. Fiacskája kihúzott egy szálát azon hitben, hogy marad még benne elég. Ámde csakhamar valamennyi virág fonnyadni, hervadni

kezdett. Ugyanis az össze-vissza bonyolódott gyökerek valamennyije meglazult, megsérült.

Jó alkalom volt ez a bölcs apára nézve, hogy az isteni törvények közötti szoros összefüggést a gyermeknek szinte kézzelfoghatóan megmagyarázza.

Maga Isten hirdette ki ezen nagyon megszívlelendő igazságot: «Ha valaki az egész törvényt megtartja, de egyben vétkezik, mindenikben vétkes lett.» (Jak. 2. 10.) Okát nem nehéz megérteni. Hiszen minden egyes törvénysértés megtagadja s elveti Isten főuraságát, lábbal tiporja tekintélyét, halálos sebet ejt a szereteten, amellyel Istennek tartozunk s amely minden törvény össz-foglalata. Viszont a szeretet az, mely valamennyi, talán súlyosnak látszó törvény betöltését könnyűvé és édessé teszi. A szeretet s a kegyelem, melyet Isten a szerető szivekbe önt, magyarázza meg az Úr Jézus igéit: «az én igám gyönyörűséges, és az én terhem könnyű.» (Máté 11. 30.); és azt, amit szent János állít: «az ő parancsai nem nehezek.» (I. Ján. 5. 3.)

Sohasem szünjünk meg Istentől kérni azt a nagy kegyelmet, hogy őt szerethessük s ami ezzel egyértelmű, parancsait megtarthassuk. Mondjuk gyakran szent Ágostonnal: «Uram parancsolj, amit akarsz és *add meg*, amit parancsolsz» s akkor tapasztalni fogjuk szent Pállal: «Mindent megtehetek azáltal, aki engem megerősít». (Fil. 4. 13.)

II.

A lelkiismeret.

Isten szava.

Midőn Isten szent törvényeit meghozta, egyben minden ember szívében törvényszéket is állított fel. Ezen törvényszék hivatása és feladata kinek-kinek külön a törvényt kihirdetni, a cselekedet *előtt* az embert figyelmeztetni kötelességére, a cselekedet *után* pedig őt megdicserni, vagy megdorgálni, amint megérdemelte. Ezen, az embertől teljesen független, pártatlan törvényszék: a *lelkiismeret*. Ha azt állítjuk, hogy a lelkiismeret Isten szava, igazat mondtunk, csak aztán helyesen is értsük, amit állítottunk. Isten szava ugyanis nem tévedhet, ámde a lelkiismeret, mint a tapasztalás bizonyítja, téves is lehet. Miként lehetséges ez? Mindjárt megfejtem! Lelkiismeretünk ugyanis két alkotó elemből van összeszerkesztve. Az egyik alkotórésze amaz Istentől belénk oltott képesség, amellyel a jót a rossztól meg tudjuk különböztetni. Amint aztán a jó s rossz között választani akarunk, lelkünk mélyében követelő hang csendül fel: «csak jót szabad vagy kell tenni, rosszat semmi áron sem szabad cselekedni!» Ugyanez a hang a cselekedet után elismeréssel, békével áraszt el, avagy nyugtalanít s megfenyeget bennünket, hogy tettünkről még egyszer felelni fogunk. Ez a hang, lelkiismeretünknek eme második alkotó eleme, az Isten szava mibennünk.

Az első alkotó elem, t. i. értelmünk, amely a jó s rossz közötti különbséget tükrözi elénk, korlátozottságánál fogva szükségképen itt-ott tévedésnek van alávetve. Isten jól tudja ezt, s nem veszi zokon, nem is eszerint ítél meg bennünket. Azt azonban feltétlenül elvárja s megköveteli tőlünk, hogy a szívünk mélyén megcsendülő szózatot: «amit jónak *megismertél*, azt cselekedjed, amit rossznak *ismersz*, azt elkerüld», engedelmesen kövessük.

Ha tehát értelmünk egyben-másban a rosszat jónak ítélte vagy megfordítva, ezért felelősek nem vagyunk, de ha lelkiismeretünk parancsoló vagy tiltó szavát megvetettük, arról Isten ítélőszéke előtt számolni fogunk. Nagyon is igaz tehát az az állítás, ha ugyan helyesen értjük, hogy mindenkinek a *saját meggyőződését* kell követnie, és valóban tiszteletet érdemel az az ember, aki meggyőződése szerint cselekszik, még azon esetben is, ha ez a meggyőződés a mienkétől eltérő.

Maga Isten sem ítél másként. «Ami pedig meggyőződésből nincs, mind bűn az», hirdeti az Úr szent Pál ajkai által. (Róm. 14. 23.)

Még az üdvözítő Egyház kebelébe sem szabad s lehet addig valakit befogadni, míg annak igazságáról meg nem győződik.

Ó, mily jóságos és bölcs intézkedése ez az Úrnak, hogy mindenkit a saját lelke törvényszéke elé állít, s aszerint ítéli meg. Így módot ad minden embernek üdvözülni, legyen az protestáns, zsidó vagy pogány. Ha *saját hibáján kívül* tévely-

gett, ha *őszintén és komolyan* hivatkozhatik lelkiismeretére, meggyőződésére, lelkét megmenti.

Midőn Xaveri szent Ferenc a katolikus hit egyedül üdvözítő voltát hirdette a japánok előtt, kik szinte istenítették pogány őseiket, ezek megdöbbenve vetették fel a kérdést, minő sorsra jutottak tehát apáik, kik a katolikus hit igazságairól soha sem hallottak?! Szent Ferenc megmagyarázta nekik, hogy csak azok kötelesek és pedig feltétlenül s minden áron a katolikus hitet elfogadni, akik azt, mint Krisztus egyedüli igaz tanítását megismerték. Ha az igaz hit ismeretére saját hibájukon kívül el nem juthattak, de egyébként *lelkiismeretök szavát követték*, Isten másképp gondoskodott lelkök üdvözítéséről. Isten, a végtelen jószág és igazságosság ugyanis meg nem engedheti, hogy bárki hibáján kívül jusson kárhozatra.

A kétséges lelkiismeret.

Nem csupán rossz, hanem kétséges, bizonytalan lelkiismerettel sem szabad cselekednünk. Aki ugyanis kételkedik afelett, hogy valami szabad-e vagy tilos, véték-e vagy sem, és a *dolgot mégis* megcselekszi, ezen eljárásával magát tudatosan ama veszélynek teszi ki, hogy *tilos dolgot művel*, és már ezáltal vétkezik. Amennyiben tehát lehet, kétség esetén a cselekedetet el kell halasztanunk és magunkat *tanácskérés* vagy bővebb megfontolás által megnyugtattatunk, hogy így aztán biztos

lelkiismerettel cselekedjünk. Az oly kétségeket azonban, melyeknek semmi komoly alapjuk nincs, egyszerűen meg kell vetnünk.

A jó lelkiismeret boldogsága.

Nincs nagyobb kincse az embernek földi zárandokútján, mint a nyugodt, derült lelkiismeret. Olyan ez valóban, mint a méz, amely nemcsak maga édes, hanem mindent meg is édesít: a nélkülözést, betegséget, sőt magát a halált!

A jó lelkiismeret az embernek bátorságot, békét, nyugalmat ad s épen azért a legpuhább vánkös, a legjobb altatószer.

A régi perzsa királyokról beszélük, hogy vánkösukat 50 ezer talentum arannyal tömték meg, hogy rajta édesebben aludjanak. Kaligula császárról és Mithridates királyról pedig azt jegyzi fel a történelem, hogy hálószobájuk előtt a testőrségen kívül fenevadakat tartottak, nehogy valaki éjjeli nyugalmost megzavarni merje. Valami Artemon nevű pogány emberről pedig azt őrizte meg a hagyomány, hogy midőn pihenni tért, ágya fölé nagy pajzsot támasztott fel, nehogy esetleg a szoba beomló mennyezete maga alá temesse. Mennyivel biztosabb és olcsóbb módja, hogy magunknak édes álmokat szerezzünk, ha Isten törvényeinek pontos megtartása által nyugodt lelkiismeretről gondoskodunk. Valóban, a jó rendben levő lelkiismeret a legpuhább vánkös. Oly édes rajt' az álom, akárcsak a gyermeké az anyaölbén.

A rossz lelkiismeret kínja.

Viszont nincs szerencsétlenebb, szánságra-méltóbb, mint az olyan ember, kinek ügyei Istennel nincsenek rendben és a rossz lelkiismeret pokolsebét kénytelen szíven hordozni. Átlépted az Isten egyik vagy másik törvényét. Senki sem látta, tudja; de még csak meg sem tudhatja; a bűnt talán csak szíved mélyén követted el. Tehát nyugodt lehetsz, mert hiszen nem kell büntetéstől, megtorlástól tartanod! Dehogyan lehetsz nyugodt! Nem veszed észre, hogy már be is vagy vádolva azon isteni törvényszéknél, melyet tulajdon kebledben hordasz? Valamely titokteljes tanú már elő is állott és könyörtelenül követeli elítéltetésedet. És te hiába igyekszel száját betömni, túlkialtani, hiába rimánkodol neki, hogy békén hagyjon, hiába ígérsz neki eget-földet, ha elhallgat, — az megmarad követelése mellett. És ugyanaz a lelkiismeret, mely ellened tanúskodott, mint titokzatos bíró ki is mondja feletted az igazságos ítéletet: «méltó vagy a büntetésre, a halálra!» És nyomban ki is szolgáltat téged a hóhérnak. Ez a hóhér pedig, mely ugyancsak a te lelkiismereted, nyomban hozzálát az ítélet végrehajtásához. És büntetésed szigorú, eltart olykor egész életfogytig s azután... Hóhérodnak vannak szörnyű ostorai, melyekkel végig korbácsol, van pokoli tüze, mely szörnyen éget, vannak kígyói, skorpiói, viperái, melyek szüntelen marnak; üzik, hajszoják a bűnöst, akárhányszor a kétségbe-

esésig, örültségig, öngyilkosságig. Megegett akárhányszor, hogy lelkiismerettől üzött bűnös maga szaladt önként a földi igazságszolgáltatás karjai közé. Midőn a régi pogány görög, aki titokban gyilkosságot követett el, a feje felett varjakat hallott károgni, felkiáltott a nyilvánosság előtt: «Tehát még ti is a gyilkosságot vetitek szememre?» A gonosz lelkiismeretet talán ideig-óráig el is lehet némitani, de aztán annál rettentőbbek sikoltásai a halál küszöbén. Kiltör, mint a tűzhányóhegy. Tompa Mihály költeményében meg-rázóan írja egyik külsőleg nagy tisztességben élő hívének rettentő lelki tusáját a halálos ágyon. Ő a kálvinista lelkész, a papi föloldozó hatalom nélkül, mit is tehetett volna vigasztalására?! A hitetlen Voltaire (olv. Voltér), ki Istentől kapott fényes tehetségét arra használta, hogy Istent gúnyolja, tagadja s a lélekmentő vallást ember-társai szívéből gyökerestől kiirtsa, halála óráján kétségbeesetten kiáltozott s esengett gyóntató papért. Barátjai azonban nem engedték hozzá az Isten szolgáját. Erre ágya körül — úgy látja — kigyulladt a pokol, felcsapkodtak szörnyű lángjai. Bizonyára felébredt lelkiismerete festette oda. Kétségbeesett jajok közt adta ki lelkét. Minő kiáltó bizonyíték mindez, hogy igenis van Isten az egekben, aki nem hagyja megtorlás nélkül szent törvényeinek lábbaltiprását.

Ezer szerencse, ha a lelkiismeret a szerencsétlen bűnöst még idejekorán az isteni irgalom karjaiba, a gyóntatószékbe tereli.

A lelkiismeret különböző fajai.

a/ Minden erőnkől azon kell lennünk, hogy lelkiismeretünk minél *gyengédebb*, finomabb legyen. *Gyengédnek* azt a lelkiismeretet mondjuk, mely a legkisebb hibát is irtózáttal visszautasítja s a legcsekélyebb jelentőségű parancsban s kötelességben is hűségre s pontosságra sarkal. Ilyen volt főképen a szentek lelkiismerete. Akárhány összerezzen, ha csak a bűn nevét hallotta. Szent Szaniszló már gyermek korában, midőn előtte illetlen szót ejtettek ki, ájultan roskadt össze. Hogy pedig a szentek kötelességeiket Isten s ember iránt minő hősies pontossággal teljesítették, arról bárki meggyőződhetik, ha életük történetét olvassa. Hány és hány adta ezért oda az életét! Valóban a gyengéd lelkiismeret az emberi lélek legfőbb díszé s legnagyobb kincse, az örök üdvösségnek egyetlen, biztos záloga. Legjobb eszköz lelkiismeretünk finomítására, ha minden este lelkiismeretünket gondosan megvizsgáljuk, őszintén, komolyan megbánva napi tévedéseinket; ha hetenkint vagy legalább havonként szentgyónásunkat rendes, lelkiismeretes gyóntatóatyáknál elvégezzük s a legméltóságosabb Oltáriszentséghez annyszor járulunk, ahányszor csak tehetjük; végül, ha szorgalmasan gyakoroljuk az imádságot, különösen az elmélkedést. A gyengéd lelkiismeretnek szépséges példáit találjuk a szentek életében. Szent Alajos kicsinyes tévedéseit, me-

lyek bűnőknek alig mondhatók, zokogva s a bánattól szinte eszméletét veszelve gyónta meg.

b/ A gyengéd lelkiismeretnek egyik ellentéte az *eltompult*, (tág) lelkiismeret, amely t. i. alig-alig hallja már a benne ébredező parancsoló vagy tiltó isteni szót. Az embernek ugyanis megvan az a szomorú tehetsége, hogy könnyelmű élet, főképp szokásos bűnök által szinte egészen elnémitja magában a szemrehányó Isten szavát: lelkiismeretét. Így pl. vannak emberek, kik az istenkáromlás bűnét szinte isszák, mint a vizet, s egyes halálos bűnökért, minők pl. a vásár- s ünnepnapiszent misének, a bőjtnek elhanyagolása, a szent tisztaság ellen s a házasság életben elkövetett vétkek, már nem is vádolja őket lelkiismeretük. A haragvó Isten legborzasztóbb büntetése ez, az örök kárhozat biztos előjele.

Orvossága pedig a meglazult lelkiismeretnek az, ha az ember ismét visszatér a vallás elhanyagolt gyakorlataihoz, főképp a gyakori szent gyónáshoz. Tegye ezt meg, ha eleinte még oly unalmasnak s izetlennak találja is azt. Az örök igazságok megfontolása, főképp rendszerbe összefoglalva, ahogy az a szent misszióban vagy lelkigyakorlatok alatt történni szokott, a leghatalmasabb eszköz a szunnyadó lelkiismeret felébresztésére.

c/ A lelkiismeretnek egy más betegsége az *aggályosság*. Az aggályos lelkiismeretű embert állandóan szorongató félelem, zavaró nyugtalanság győtri, amelynél fogva ott is kötelességet s bűnt

lát, ahol annak árnyéka sincs. A szentségekhez való járulás, főképp a gyónás valóságos kinpad az aggályos ember számára, mert azt képzei, hogy soha sem tett eleget annak, amit Isten tőle kíván. Mások ismét minden kísértésben, gondolatban, érzésben halálos bűnt látnak, még ha küzdöttek is ellene s irtóznak is a beleegyezéstől.

Az aggályos lelkiismeret, melytől Isten életük bizonyos szakában még szenteit sem kímélte meg, a legnagyobb keresztek egyike. Ezen belső lelki szenvedés türelmes elviselése nagy érdemekre szolgáltat alkalmat. Minthogy azonban Isten szeretetének mibennünk a bűn után nincs nagyobb akadálya, mint a nyugtalanság, azért rajta kell lennünk, hogy az aggályosságból, ha benne volnánk, mielőbb kigyógyuljunk.

Az aggályosságot, ha inkább testi gyengeségből, nagyfokú idegességből származik, nem csupán a lelkiatya, hanem egyúttal a lelkiismeretes orvos is hivatva van gyógykezelní. Igen gyakran azonban az aggályosság titkos kevélységből s önfejléségből ered. Főképp ily esetben egyetlen mentő-szer, hogy az aggályos lelkiatyja szavát, parancsát szinte vakon kövesse, s annak irányításához még saját u. n. meggyőződése ellen is ragaszkodik. Szent Alajos mondotta: «Az alázatos nem lesz sokáig aggályos.»

III.

A bűn.

Ki vétkezik?

Mielőtt az Isten tiz parancsának részletes megfontolásához fognánk, szükséges, hogy a bűnről is helyes fogalmat alkossunk magunknak. Bűnt az követ el, aki Isten törvényét saját *lelkiismerete ellenére*, tehát *tudatosan s akarattal* átlépi. Röviden tehát úgy is mondhatjuk, hogy vétkezik mindaz, aki *lelkiismerete* ellen cselekszik. Ha tehát tudni akarod, vétkeztél-e vagy sem és bűnöd súlyos-e vagy csak bocsánatos, nem elég csak arra ügyelned, hogy mit tettél, hanem egyúttal azt is figyelembe kell venned, hogy *minő lelkiismerettel*, *minő szándékkal* tetted azt. Vétkeztél tehát és pedig súlyosan vétkeztél, ha a dolgot, *mielőtt* azt elkövetted, lelkiismereted is mint súlyos vétket tüntette fel előtted, és te mégis — tudva ezt, szabadon adtad hozzá beleegyezésedet. Ha pedig lelkiismereted a cselekvés *előtt* a dolgot csak kisebb jelentőségűnek tartotta, vagy ha netán nagynak látszott is előtted, de te nem adtad hozzá *teljes* beleegyezésedet, akkor bűnöd csak bocsánatos. Mértékadó tehát mindig a cselekedet *megelőző* lelkiismeret, nem pedig az, amely a cselekedet után, talán bővebb megfontolás vagy másoktól kapott felvilágosítás folytán ébred fel benned.

A megelőző lelkiismeret szava döntő marad a

kérdésben még azon esetben is, midőn tévesen ítélte valamit, halálos vagy bocsánatos bűnnek, feltéve, hogy tévedésed saját hibádon kívül történik. Így pl. ha gyermekkorodban azt hitted, hogy a szomszéd kertjéből ellopva néhány almát vagy virágot halálosan vétkezel, tényleg vétkezel súlyosnak számít, ha mégis elkövetted. Viszont, ha a gyermekésszel a szent tisztaság ellen elkövetett egyes kihágásokat legfeljebb kis hibáknak minősítetted, bűnöd, ha megtetted, bizonyára nem lépte túl a bocsánatos bűn határát.

Ezt a szabályt azonban szigorú értelemben csupán a rendes, egészséges lelkiismeretű emberekre alkalmazhatjuk, nem pedig azokra, kiknek lelkiismerete tág vagy aggályos. Így pl. a katolikus ember, ki hitoktatásban részesült, nem mentheti magát azzal, hogy a kötelező szent mise s bőjt elhanyagolását csak bocsánatos bűnnek tartotta. Sőt vannak olyanok is, kik elvált egyénnel lépve házasságra, vagy egyébként érvénytelen házasságot kötve, gyermekeiket más vallásban nevelve, igyekeznek magukkal elhitetni, hogy legfeljebb csak bocsánatosan vétkeznek. Viszont az aggályos ember minden gondolatban, kísértésben bűnt, sőt súlyos bűnt lát.

Már most, hogyan fogja Isten ezeket megítélni? Bizonyára ezeket is lelkiismeretők szerint, de az *igazi* lelkiismeretők szerint. Ugyanis az ilyen tompa vagy aggályos lelkiismeretű embereknél is azért mindig megmarad a józan észnek sugalma, jobb meggyőződése, mely Istennek alapul fog

szolgálni lelkiállapotuk s cselekedeteik elbírálásában. Hasonlítanak az ilyen emberek a kereskedőhöz, kinek hamis mérlege van. Jólehet nem is gondol már reá szünös szüntelen, de valahogyan mindig él benne a tudat, hogy az ő mérlege nem jól mér, s hogy ő ezért felelős, illetőleg e körülményt az örök Biró tekintetbe fogja venni.

Különbség a halálos és bocsánatos bűn között.

A halálos és bocsánatos bűn nem csupán abban térnek el egymástól, hogy egyik nagyobb a másikonál. A kettő között ugyanis lényeges és pedig óriási különbség van. A halálosan vétkező ugyanis elfordul Istentől, szakít vele. Ő minő hálátlanság és esztelenség! Nagyon természetes, hogy ily vakmerőségnek következményei is a legsúlyosabbak. Az ember a halálos bűn által elveszti Isten megszentelő malasztját, barátságát, eddigi jócselekedetei érdemét, képtelenné válik bármit is tenni, amiért mennyei jutalomra számíthatna. Bezárul felette az ég, megnyílik alatta a pokol, amelybe kétségkívül bele is hullik, ha halálos bűnében éri a halál. Lehet-e ennél nagyobb szerencsétlenséget, katasztrófát elgondolni? Előbb vagy utóbb már itt a földön is el szokta érni a bűnöst az Úr sujtó keze. Ártatlanul ítélték egy bűnöst halálra. Gyóntatója hiába igyekezett benne bánatot indítani; szünös-szüntelen ártatlanságát hangoztatta. «Lásd be, szólt erre a lelkiatya, ha nem is ebben az esetben, de már talán akár-

hányszor megérdemelted a halált.» «Csakugyan», sóhajt fel erre az elítélt, «néhány éve édesanyámat a lépcsőről letaszítottam.» Isten malmai bár lassan, de jól őrölnek. Te is egy-egy halálos bűnnel, aminő pl. a vasárnapi szent mise elmulasztása a poklot is megérdemelted. Mennyivel kisebb ennél a betegség, szegénység vagy akár a testi halál. A bocsánatos bűn által az ember nem fordul el Istentől, de megsérti az iránta tartozó tiszteletet és engedelmességet. Ez szükségképen meglazítja a szeretetet és barátságot Isten és a lélek között. A lélek még örök célja felé tart, de csak úgy, mint a kocsi, mely a kerékvágásból kizökkent. Ez bizony a kocsinak nem használ s nem siettet a célhozjutásban. A bocsánatos bűn átka, főképen, ha megszokottá válik, abban mutatkozik, hogy a szeretetben, erényéletben meglazult lelket előkészíti a nagy bukásra, a halálos bűnre. A vadászebek a szarvast agyonharapni nem tudják, de üzik, hajtják a veszedelembé, a vadász golyója elé. A bocsánatos bűnre végül a tisztítóhely hosszú, kínos szenvedése vár a másvilágon.

A halálos bünt kötelesek vagyunk az örök büntetés terhe alatt — és pedig lehetőleg számszerint — meggyónni. A bocsánatos bűnöket meggyónni üdvös és hasznos, de arra kötelesek nem vagyunk.

AZ ELSŐ PARANCS.

«Én vagyok a te Urad Istened.»
«Idegen isteneid ne legyenek énelőttem.» Mózes II. 20. 2. 3.

ELSŐ RÉSZ.

AMIT TENNÜNK KELL.

I.

Imádd az Istent!

Minthogy Isten a világot elsősorban saját dicsőségére teremtette, a legelső, amit értelmes teremtményeitől elvár, az, hogy Őt Teremtőjüknek, Uruknak elismerjék, neki hódoljanak, Őt imádják. Az istenimádás tehát az első, legfőbb emberi kötelesség, szükségképen az *első isteni parancs*. Viszont, ha az értelmes teremtmény, az ember, komolyan és behatóan megfontolja, hogy ki az a Teremtő és mily végtelenül felülmúlja teremtményét, akkor szinte kényszerítve érzi magát, hogy térdre boruljon, s léte, élete forrását, fenntartóját s korlátlan Urát: Istent imádjá. Az imádás s annak legfelségesebb alakjai, a bemutatott

áldozat, épen annak elismerése, hogy Isten minden, s mi hozzáképest elenyésző semmik vagyunk. Épen ezért az imádás és áldozat *egyedül* Istent illeti meg! És mi katolikusok, — öltögesse bár reánk a rágalom az ő viperanyelvét, — *csak* Istent imádjuk. Nem imádjuk a szent képeket, szobrokat, nem az ég boldog lakóit, még magát a szenteséges Szűzanyát sem, hanem csupán az Istent. Imádással borulunk le a teljes Szentháromság előtt, imádjuk Jézus Krisztust, az Isten egyszülöttét, imádjuk a legméltóságosabb Oltáriszentséget, melyben Urunk személyesen jelen van. Imádásunk tárgya mindaz, ami az Üdvözítő személyéhez tartozik s így az Ő szenteséges Szívét, melynek úgy a testi szervezetben, mint a lelki életben oly kiváló szerep jut.

Külső istentisztelet.

Imádásunkat nem lehet s nem is szabad mindig csak lelkünk mélyén rejtegetnünk. Külsőleg is ki kell azt fejeznünk, térdhajtás, leborulás stb. által, főképen pedig azzal, hogy Egyházunk által előírt vasár- és ünnepnap i szentmiseáldozaton részt veszünk. Hiszen elvégre az *egész* ember, *testestül* *lelkestül* az Isten teremtménye s tulajdona; méltó s igazságos tehát, hogy az egész ember külsőleg is imádja őt.

Súlyos bünt követ el tehát az az ember, aki hitét, vallását *csupán* belsőkép, titokban akarja gyakorolni. Az ily gyáva katonáját Jézus Krisztus is szégyenlení fogja egykor édes Atyja s az ő angyalai előtt.

II.

Az imádság.

Midőn szalézi szent Ferenc egy alkalommal az iskolában meghatottan magyarázta az öszülők édeni boldogságát, kiknek módjukban volt Istennökkel gyermekdeden társalogni, kis tanítványa lelkesedéstől piruló arccal felkiáltott: «Istenem! miért is nincs ez most is úgy!» «Gyerme kem — felelt a szent megilletődve, — ez az öröm még ma is osztályrészl jut nekünk, midőn imádkozunk.» Isten nemcsak megengedi, hogy vele beszélgessünk, hanem egyenesen parancsolja is.

Kötelesek vagyunk imádkozni.

Kötelességünk ké teszi, hogy Őt dicsérjük és áldjuk; a lelki s testi jótéteményeket tőle kérjük, jótéteményeiért hálálkodjunk, Őt bűneinkért engeszteljük. Üdvözlőnk szóval és példával nyomtatékosan szívlünk ké köti, hogy «szükséges mindenkor imádkozni és meg nem szünni!» (Luk. 18. 4.) Nem kisebb dolog függ az imádság szorgos gyakorlatától, mint lelkünk üdve, mert katolikus hitigazság az, hogy felnőt, esztét használni tudó ember imádság nélkül nem üdvözlhet.

Kiért imádkozunk?

a) Ugyanezért imádkoznunk kell elsősorban egyetlén, halhatatlan *lelkünk üdvösségéért*, mert

«mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, ha egyetlen lelkének kárát vallja».

A saját magunk lelki üdvéért végzett ima az, amelyet valóban «az Üdvözítő nevében» intézünk a mennyei Atyához s amely épen ezért Jézus ígérete folytán *biztos sikerre* számíthat. Azért az Egyház egyik legnagyobb tudósa, liguori szent Alfonz bátran ki meri mondani, hogy «azok, kik az égben vannak, azért üdvözültek, *mert imádkoztak*, a pokol kárhozottai pedig annak köszönhetik vesztőket, *mert nem imádkoztak*.»

Egyéb földi ügyeinket, vágyainkat, reményeinket is bátran s bizalommal mennyei Atyánk eléterjeszthetjük, de ügyünk elintézését hagyjuk az ő bölcseségére s jóságára. Csak Isten tudja ugyanis, mi válik üdvösségünkre, s határozottan meg is ígérte, hogy az őt szeretőknek mindent javukra fordít. Azért főkép bajban, betegségben, szenvedésben legyen imánk mindig megnyugvó. Köves-sük ama szentéletű püspöknek (Coulquier) példáját, aki féligmeddig süket, vak, nyomorék s beteg létére nem veszté el anyagi türelmét, hanem ezen ezerszer ismételt kis imában lelte fel lelke egyensúlyát, békéjét s nyugalma: «Uram Jézus, már majdnem egészen vak vagyok, de legyen meg a te szent akaratod. Süket vagyok, de legyen meg a te szent akaratod. Nagyokat szenvedek, de legyen meg a te szent akaratod. Kötelességeimet már nem tudom teljesíteni, de legyen meg a te szent akaratod». Hú utánzója lett ezáltal az Olajfák hegyén győtrődő Üdvözítőnek, ki szintén

így imádkozott: «Uram, vedd el tőlem a kelyhet, de még is inkább a te akaratod legyen, mint az enyém!»

b/ Imádkoznunk kell azonkívül *felebarátainkért* is, főleg azokért, kiket a Gondviselés különösen reánk bízott. Így imádkozzék főképp a szülő a gyermekért. «Sokat kell beszélni a gyermeknek Istenről, de még többet az Istennek a gyermekről.» A hitvestárs se feledje ki soha imáiból hitvesét. A házasfelek egymásért végzett imájával igen sok bajnak, viszálynak s szerencsétlenségnek volna az útja elvágva.

c/ A krisztusi törvény értelmében még ellenségeinkért is kötelesek vagyunk imádkozni: «Én pedig mondom nektek... imádkozzatok üldözőitekért és rágalmazóitokért, hogy fiaik legyetek Atyátoknak, ki mennyekben van, az ő napját felvirrasztja a jókra s gonoszokra és esőt ad az igaznak és hamisnak.» (Máté 5, 43. 45.) Súlyosan vétene tehát az, aki pl. a Miatyánkot mondva, ellenségeit szántsándékkal *kizárná* abból.

d/ Az irgalmas szeretet nem feleli ki imáiból azokat a szegény lelkeket sem, kik erre legjobban rászorulnak. Értjük a tisztító tűz szenvedő lakóit, kik közt számos akad, kik itt a földön szívünk-höz legközelebb állottak. Most felejtsük őket, mikor legnagyobb szükségük van ránk ?!

Jegyzet: Súlyosan vétkezik az, aki Istentől kéri, hogy őt bár a legkisebb *bűnös dologban* segítse. Iszonyú sértés ugyanis a Legszentebbet bűnpártolásra hívni fel.

Mikor és mennyit imádkozzunk ?

Amily bizonyos, hogy Isten törvénye és a saját szükségletünk gyakori imára köteleznek, ép oly nehéz volna megmondani azt, hogy *mikor* és *mennyi* imára vagyunk *bűn terhe alatt* kötelezve. Ha a keresztény hivek rendes napi megszokott imáikat, pl. reggel, este stb. *hanyagságból, emberi tekintetből* elmulasztják, nieltán vádolja őket *bocsánatos* bűnről lelkiismeretők. *Halálosan* azonban ima-mulasztással csak az vétkezik, aki hosszabb időn át Istennel való összeköttetését teljesen elhanyagolja, s vele sem lélekben, sem szóbeli ima által sem pedig az istentiszteleten való résztvétel által nem érintkezik. Az ilyen persze a vásár- és ünnepnap i szentmise elmulasztásával még külön is súlyos bűnt követ el.

Eleget teszünk imabeli köteleességünknek a *szórakozott* ima által is. Ha a szórakozottság szándéktalan, akkor minden bűntől mentes. A szándékos, vagyis a saját hibánkból eredő szórakozottság imáink végzése közben, bűnös ugyan, de nem rontja le egészen az ima érvényét s értékét. Az ily bocsánatos bűnökkel beszeplősített imának hatása, vigasztaló s kieszközlő ereje nagyon csökken.

Kikhez imádkozzunk ?

(A szentek tisztelete.)

Az imádás ugyan egyedül Istent illeti meg, de a neki tartozó tiszteletből rész jut barátainak s választóttainak is. Ezek főkép az *angyalok s szen-*

ek. Egészen különös tisztelettel adózunk pedig a *boldogságos szűz Máriának*, az Isten Anyjának ama kiváltságos helyzeténél fogva, melyet Isten családjában elfoglal.

Az angyalok és szentek, nevezetesen Isten Anyjának tiszteletére az is méltán ösztökélhet minket, mert ők kétségkívül a leghatalmasabb közbenjárók Isten trónjánál. Valóban nagy kevélységre és vaskos tudatlanságra mutat, ha valaki a szentek tiszteletében, úgy, amint azt a katolikus Egyház tanítja kivetni valót talál. Nem különben nagy elfogultság, ha valaki kizárja kegyeletéből és elítéli a szentek képeinek, ereklyéinek (földi maradványainak, csontjainak) tiszteletét, és megtagadja *Istennek* hűségét, kitüntetett barátaitól azt a nagyrabecsülést, amellyel *saját* barátainak, szüleinek, öseinek vagy embereknek adózik.

Millióknak ezredéves tapasztala bizonyítja, hogy Isten nagyon jónéven veszi szenteinek, nevezetesen szűz Máriának, Szent Józsefnek stb. tiszteletét, közbenjárásukat szinte szemlátomást hallgatja meg, és képeik, ereklyéik által számtalan lelki s testi áldást áraszt hiveire.

Épen azért nincs minden bűn nélkül az, aki a szentek, különösen a szentséges Szűz, tiszteletét elhanyagolja s az üdvösségnek ily hatalmas eszközétől magát megfosztja.

MÁSODIK RÉSZ.

AMIT NEM SZABAD TENNÜNK.

(Vétkek Isten első parancsa ellen.)

Az első parancsban Isten nem csupán a saját Személyét illető imádást és a helyes *vallásosságot* rendeli el, midőn így szól: «*Én vagyok a te Urad Istened*», hanem egyben felemeli tiltakozó szavát minden, az igaz vallást sértő véttség ellen is: «*Idegen isteneid ne legyenek énelőttem!*»

A vallás elleni vétkeket két csoportba oszthatjuk. Vétkezik az ember az igaz vallás ellen, ha nem az igaz Istent imádja, vagy ha az igaz Istent nem helyes, nem *neki* tetsző módon imádja. Ezen vétkeket közös néven *babonának* szokás nevezni. A másik végletbe az igaz vallás rovására akkor esünk, ha Istent tulajdon személyében tiszteletlenséggel illetjük. Ezen második csoportba tartoznak az *istenkisértés*, *szentségtörés* és az ú. n. *simonia* vétkei.

I.

A babona.

A bálványimádás.

A babona családjába tartozó vétkek között a leg súlyosabb s legrégibb a *bálványimádás*. Ezen bűnbe akkor esik az ember, ha teremtett dolgot imád Isten helyett, Isten gyanánt.

Hogy az áteredő bűn minő mélyen vájta kar-
mait az ember lelkébe s mily rettentő pusztítást
vitt abban végbe, semmi sem bizonyítja jobban,
mint a bálványimádás szörnyű vétke, melybe úgy-
szólván az egész emberi nem csakhamar elme-
rült. A szenvedélyektől eltorzult s beszennyezett
lélek nem bírta elviselni a legszentebb Isten tisz-
taságos, szigorú tekintetét. Istenhez való tarto-
zandósága kinzó ösztönét azonban nem tudta ki-
tépni lelkéből. Az embernek — hiába! — Istenre
van szüksége, vallás az életeleme. Tapasztalhatta
ezt az a hitetlen német tudós is, aki fiacskáját
tíz éves koráig úgy nevelte, hogy Istenről, vallás-
ról egyetlen hangot se halljon. Gondosan és óva-
tosan elzárt előle mindent, ami benne ily gondo-
latokat ébreszthetne. Egyik szép nyári reggel a
fiú sietve kioson a kertbe. Atyja utána lopódzik.
És ime mit lát nagy meglepetésére? A szegény
fiúcska arcraborulva imádkozott: a felkelő napot
imádta.

Az ember Isten nélkül el nem lehet; keres tehát
magának istent, sőt csinál magának istent, olyat,
aki kicsapongásai előtt szemet huny, akit ő féle-
lem nélkül megközelíthet.

Ázsia népei, minthogy egőkön különös fénnel
ragyog a nap, a hold, a csillag, ezekben keresték
a legfőbb Lényt. Egyiptomnak egyébként oly
magas műveltségre jutott népei többnyire állat-
imádók voltak. Imádták a macskát, krokodilt,
főkép az apisz nevű koromfekete bikát, melyet a
papok etettek, kenegettek, ápoltak, a szegény el-

vakult nép pedig benne látta istenét, üdvösségét. A görögök, rómaiak faragott istenszobraik előtt mutatták be az igaz Istent megillető áldozataikat. Isteneiknek se szere, se száma nem volt, s nehogy valamelyiket netán sérelem érje, még «az ismeretlen istennek» is oltárt emeltek. Ezek az istenségek egyébként még az ő szemökben sem voltak valami épületes alakok. Reájuk kenték tulajdon vétkeiket, sőt megtették őket egyes bűnök védőistenségeivé, hogy annál kevésbé kelljen szégyenkezniük előttük. Így pl. a tolvajoknak, csalóknak Merkur volt az istenök. Bacchusnak pedig részegeskedéssel «áldoztak». Maga a szent Írás igazolja, hogy a bálványimádás irányításában, fejlesztésében titokteljes hatalom működött közre, t. i. a gonosz lélek, kinek rabláncain a bukott ember sinylődött. A gőgös sátán, ki az égből épen azért bukott ki, mert hasonló akart lenni Istenhez, most a földön majmolja Istent. A bálványokban ő imádtatta magát s mutattatott be magának sokszor kegyetlen ember-áldozatokat. Nem ritkán beszélt is bálványokból. Eme rettentő szégyenletes láncokat Jézus Krisztus tördelte le a szegény, bukott istenképéről, az ember-ről, midőn érte megváltói vérét, életét odaadta. Munkájának folytatását, érdemeinek az emberek lelkére való alkalmazását Egyházára bizta. Neki kell megvinnie az evangéliumot, vagyis az örömhírt a népeknek, kik a «pogányság régi babonáságában sinylődnek». E munka még távolról sincs befejezve. Terítsük csak magunk elé a földabroszt!

Elszorul a szivünk. Még ma is, kétezer esztendő múltán, a világ túlnyomó része, mintegy 8—900 millió ember a halál árnyékában ül, Lucifer rabláncait csörgeti! Mi, akik az igaz Istent ismerjük, s az üdvözítő vallás kimondhatatlan sok és nagy jótéteményeit már élvezzük, nem nézhetjük hideg nemtörődomséggel embertársainknak, testvéreinknek iszonyú lelki s testi nyomorát, a hitetlenség s a vele járó erkölcstelenség fertőjében való fuldoklását. Már csak hálából is minden követ meg kell mozdítanunk, hogy minél előbb minden térd meghajoljon az egy igaz Isten előtt, minden lélek megtalálja az ég biztos útját. Érdeklődjunk — valahára mi magyarok is — a nagy katolikus világmissziók iránt. Támogassuk azokat tehetségünk szerint! *Testamentumunkból ne feledjük ki ezt a fontos katolikus ügyet sem, hagyományozunk mindig valamit a katolikus missziók céljaira.* Az ilyen hagyatékot a leghálásabb örökös, Jézus Krisztus, a lelkek megváltója, kapja kezéhez. Legnagyobb dicsőségünknek pedig azt tartjuk, ha családunk fiai, leányai között akad olyan, aki arra érez kedvet s hivatást, hogy pogány népek közé misszióba menjen és ezen legistenibb munkára szentelje rövid halandó életét. Ismerünk bizonyos szegény koblenzi tanítócsaládot. Három fiú különböző világrészekben hirdeti az evangéliumot a pogány népeknek, a négy leány pedig mint apáca önfeláldozó életükkel, imáikkal támogatják fittestvéreiket a térítés dicsőséges nagy munkájában.

Nálunk Európában — hála Istennek! — nincsenek, kik faragott képeket imádnának. Pogány azonban akad számtalan. Hányan vannak közöttünk is, akik a vagyonban, élvezetben, a nyomorult emberben látják istenüket, üdvösségüket! Ki számlálhatja meg azokat, kik a maguk hasznán kívül más istent nem ismernek? Sőt valahányszor csak az ember halálosan vétkezik, mintegy lelőki a parancsoló, tiltó Istent trónjáról, hogy helyébe maga telepedjék. Minthogy azonban ily esetekben a bálványimádásra külön nem is gondolunk, azért elég, ha az effajta bűnöket csak a saját nevükön nevezzük meg a gyóntatószékben.

Hamis és fölösleges istentisztelet.

Alig van valami, ami az igazi vallásosságnak annyira ártana, mintha beléje hamis, idegen, fölösleges elemek keverednek. *Hamis* pedig mindaz, ami nem felel meg az igazságnak. Azért súlyosan vét az, aki kitalált csodákkal, hamis ki nyilatkoztatásokkal vagy ereklékkel akarna másokat félrevezetni. Nagyon téved az olyan, ki ezzel használni akar az igaz vallás ügyének, mert ily eljárással gyanússá teszi annak minden igazságát.

Főlösegesek pedig az igaz vallás gyakorlatában azok a cafrangok, amelyeknek nincsen semmi értelmük. Forrásuk a különcködés és szeszély, nem pedig az igazi buzgóság és istenszeretet. Vannak pl. akik a szentmisét vagy szentáldozást csak akkor tartják hatásosnak, ha ez vagy az a pap

szolgáltatja ; ha ők fogadhatják az Ur testét *először* vagy *utoljára*. Mások ismét a templomot összevissza csuszkálják s csókolgatják, és lehetőleg úgy imádkoznak és énekelnek, ahogy a többi hívek azt tenni *nem* szokták. De ki tudná a hóbortos emberek és képmutatók összes bogarait előszámolni? Mennyivel más az Úr Jézus által megdicsért szegény vámos viselkedése az Isten házában ! A templom legvégén lesütve szemeit, szerényen térdel, s vezekel bűneiért. — Főlöleges, helytelen, sőt vétkes dolog fővábbá eddig ismeretlen és szokatlan ájtatosságokat az *Egyház jóváhagyása nélkül* a hívek között terjeszteni.

A jóslás.

Áttérünk ama súlyos természetű vétkek tárgyalására, amelyekkel az ember Istenének és saját magának legnagyobb ellenségével, a gonosz lélekkel akar nyíltan vagy alattomban szövetkezni.

Hogy vannak bukott angyalok (gonosz lélek, démonok) és hogy azok az emberi ügyekbe beavatkozhatnak, nekünk árthatnak, azt a Szentírás alapján Egyházunk mindig tanította s ezredéves tapasztalás is minduntalan bizonyítja. Mint-hogy a gonosz szellemek gyűlölik Istent, ki őket pokolra taszította s gyűlölik bennünk az Isten képét, azért sohasem érintkeznek velünk ártó szándék nélkül. Épen azért a gonoszlelekkel bármennemű összeköttetést keresni, őket bármire kihasználni akarni, nemcsak felségsértés és áru-

lás Isten ellen, hanem tulajdon érdekeink szempontjából is szörnyű esztelenség.

Mielőtt az effajta bűnöket elősoroljuk, hangsúlyozzuk azt, hogy a bűn súlyát nem enyhíti, ha Isten végtelen jósága és irgalma meg is akadályozza a gonosz lélekkel való összeköttetést és mi csak csalásnak vagy csalódásnak esünk áldozatul. Isten előtti felelősségünk ugyanis, mint az «Általános tudnivalókban» (22. old.) már kifejtettük, mindig *szándékunktól* függ.

A *jóslás* bűnét az követi el, aki titkos dolgokról a gonosz lélek segítségével akar tudomást szerezni.

Mindentudó egyedül Isten. Egyedül ő ismeri főképen a szívek titkait, csupán ő a megmondhatója, hogy ilyen vagy olyan körülmények között mire fogja magát elhatározni a *szabadakaratú* ember.

A jövőendő épen ezért olyan rejtély, amelynek *biztos* megfejtését csupán az isteni mindentudás végtelen bősége rejtegeti magában.

A gonosz lélek tudhatja a multat, mert hiszen átélte, ismerheti a távolban végbemenő eseményeket, mert mint szellem, nincs úgy, mint mi testhez s egy helyhez bilincselve. A jövőre nézve azonban ő is csak, mint mi, többé-kevésbé valószínű számításokat, következtetéseket tehet, jőlehet el kell ismerni, hogy lángelméjénél fogva, melyet az égből magával hozott, ebben sokkal ügyesebb s élesebben látó, mint a legbölcsebb ember. Nincs tehát kizárva, sőt hiteles tanúságok szerint meg is történt, hogy oly tit-

kokat árult el egyeseknek, melyekre azok maguktól soha rá nem jöttek volna.

A démont e célból lehet nyíltan segítségül hívni s elvetemült emberek meg is tették azt már akárhányszor. Legtöbbször azonban az ilyen kísérletezés vagy szövetekezés csak leplezetten, alattomban történik meg. Ily esettel állunk szemben, midőn a jós a jövőndő vagy egyéb titkos dolgok kikutatására olyan módot s eszközöket használ, amelyek *egyedül, magunkba véve*, a célra teljesen alkalmatlanok, elégtelenek. Nagyon világos tehát, bár alattomban, valamely titkos erőre, értelemre számít, amely neki *ilyen eszközzel is* tud felvilágosítást adni. Aki például a telefonkagylót füléhez emeli, nagyon jól tudja, hogy *ebből magából* értelmes beszéd ki nem jön soha. Számít tehát arra, hogy *valaki* vele ezen eszköz segítségével érintkezésbe lép. Hasonlóképen cselekszik az, aki a jövőndőt vagy egyéb titkos dolgokat, melyeket az isteni Gondviselés bölcs okokból elrejtett szemünk előtt, jóslás által akarja meg tudni. *Kártyát vettél, a tenyeréből* vagy a csillagokból olvastat, sorsot vettél magának, planétát húz, stb., hogy belepillanthasson a homályos jövőbe, vagy egyéb titkokba. Hiszed-e azt józan ésszel, hogy abban a kártyában, a tenyeredben, a csillagokban, a planétákban csakugyan meg van írva a sorsod, jövőndőd? Ha Isten beleírta volna, bizonyára meg is mondaná, hogy azt abból kiolvashassuk s nem cigányasszonyokra bízta volna, hogy ebben nekünk segítsenek.

Isten beszélt ugyanis hozzánk szent Fia által. Tévémentesen tanít minket szent Egyháza által mindarra, amiről akarta, hogy tudjuk, amit ismer-nünk üdvös és hasznos. Itt-ott egyes szentje által is oktat bennünket lelkünket érdeklő dolgokra. De ki hinné el, hogy az a végtelen szent és bölcs Isten jól pénzelt jósnők, cigányasszonyok vagy egyéb gyanús alakok által kártyavetés, tenyér-olvasás által vagy hasonló úton-módon szóba áll veled s a te aprólékos kíváncsiságodat kiszol-gálja?

Ha tehát Istenre s az ő szent udvarnépére ily ügyben nem számíthatsz, mondd meg őszintén, kitől vársz te fölvilágosítást és feleletet kérdé-seidre? Ha valaki *ilyen* eszközökkel, *ilyen* módon áll veled szóba, az csak Istennek s önnön lelked-nek ellensége, az ördög lehet.

Beleharapsz tehát te is kíváncsiságod által, mint Éva anyád a tiltott gyümölcsbe és amit megtudsz, az nem egyéb, minthogy te is mezi-telen lettél. Meg vagy fosztva bűnöd folytán a megszentelő malaszt ragyogó köntösétől. *Súlyosan vétkeztél* már azáltal, hogy legalább is alattomban *szándékos* volt gonosz ellenségeddel szóba állni és nála keresni az igazságot.

Jegyzet: Nem akarjuk azonban bűnről vádolni azokat, kik családi körben csupa mulatságból s tréfá-ból kártyát vetnek vagy vettetnek. Sőt rendesen azok sem vétkeznek *halálosan*, akik az ilyféle jóslásokban csak *félíg-meddig* hisznek.

Minél inkább terjed a hitközöny és tudatlan-

ság, annál bujábban hajt a különféle babona. A művelt Párisban, ahol száz meg százezer ember a vallásosságot nem tudja összeegyeztetni a modern «fölvilágosodottsággal és haladással», a rendőrség kimutatása szerint van kétezer kártyavetőnő, 100 tenyérolvasónő, 100 álomfejtőnő, kik a «hivő» közönség pénzén pompásan megélnek. De hány lehet, akinél az ilyen mesterség csak mellékkereset! És mégis a papok azok, kik a népet butítják!

Egy tanúságot azonban ezen szomorú látványból levonhatunk. Hiába! az embernek hitre van szüksége! Ha elzárja szemeit az igaz hit fénye elől, kényszerítve érzi magát, hogy a babona lidérce után futkosson. Ahol az ajtón eltávozik a hit, betör az ablakon a babona.

Jegyzet: Babonáról épen nem vádolható és megengedett dolgot cselekszenek azok, kik támaszkodva a hosszas tapasztalásra, a hold s csillagok fényéből, járásából, az állatok viselkedéséből stb. jó vagy rossz időt «jósolnak». Hasonlóképen megvan engedve a sorsolás, sorsvetés is, ha azzal nem a jövőt kutatjuk, hanem közös megegyezéssel valamely ügyben, pl. az osztozkodásban akarunk eligazodni.

Az álmokról.

Jóllehet álmaink legtöbbnyire az ébrenlétünk alatt átélt eseményekben, tapasztalatainkban s testi-lelki állapotunkban lelik magyarázatukat, de azért tagadhatatlan, hogy más forrásból is eredhetnek. Így maga a jó Isten támaszthat ben-

nünk álmokat. A Szentírásból s a szentek élet-történetéből számos ily esetet ismerünk. Gondoljunk csak az egyiptomi királynak, faraónak, csodálatos álmaira, melyekben József patriárcha isteni fölvilágosítás folytán a bekövetkezendő hét bő s hét szűk esztendő képeit ismerte föl. Szent József, az Úr Jézus dicsőséges nevelőatyja, szintén álmában kapott Istentől utasításokat. Bizonyára Isten irgalmas keze működött közre abban az álomban is, mely bizonyos protestáns asszonyt a katolikus Egyház kebelére visszavezetett.

Súlyos betegségben, nagy fájdalmai között elszenderült, miközben a következő álmok kép tűnik szemébe teljes elevenséggel. Két fát lát. Egyik kiszáradt és ez alatt ő volt, erősen annak törzsébe kapaszkodva. A másik pompásan virul s az alatt egy általa ismert katolikus pap állott. «Jó asszony, szólítja meg őt erre a lelkiatya, miért maradsz te ama fa alatt? Nem látod, hogy ki van száradva s neked sem árnyat, sem gyümölcsöt nem adhat? Jöjj ide, élvezd a fa édes gyümölcseit.» Erre fölébredt. Tisztán átlátta az álmok kép értelmét. Nyomban fogadalmat tett, hogy katolikus lesz, ha Isten őt szűz Mária közbenjárása által meggyógyítja. Isten meghallgatá kérését s ő kimondhatatlan boldogságtól eltelve töltötte be fogadalmát.

Az Istentől reánk bocsájtott álmok mindig tiszták, szentek, jóra serkentenek, rossztól óvnak. Isten gondoskodik róla, hogy az ilyen álmokból meg is tudjuk, amit ő velünk közölni akar.

Minthogy a gonosz lélek is hathat képzelőtehetségünkre, azért, ha Isten bölcs okokból megengedi, ő is támaszthat bennünk álmokat s közölheti velünk ily módon gondolatait.

Az elmondottakból tehát a következő irányelveket merítjük :

a/ Ha *biztosan* tudjuk, hogy álmunk által Isten szólott hozzánk, *kötelesek* vagyunk szavára hallgatni.

b/ Vétkezik az olyan, ki természetes álmainak vakon hisz s élete irányítójának álmait, az «álmoskönyvet» tekinti.

c/ De sokkal súlyosabb annak vétve, aki álom által a gonosz lélektől akarna fölvilágosítást kapni s talán elalvás előtt tesz is valamit, hogy azt megkapja.

d/ Aki csupán bizonyos félelemből vagy reménységből álmai hatása alatt egyet-mást megtesz vagy elhagy, pl. teendőit, utazását elhalasztja, rendesen csak bocsánatos bűnnel szennyezi be lelkét.

Jósvessző.

Vannak, akik bizonyos (mogyoró- vagy fűzfa) vessző elhajlása által igyekeznek rejtett dolgok ismeretére jutni, pl. elveszett tárgyakat megtalálni, tolvajokat, gyilkosokat felfedezni, kincseknek vagy víznek nyomára jönni. Ha a vessző kezelője azt hiszi, hogy a vessző *egyedül az ő gondolatai, szándéka szerint* fog igazodni s őt csupán az általa kívánt célhoz vezérli, nagyon világos, hogy

valamely gondolkodó, irányító szellem segítségével számít, aki őt a kívánt dologhoz céltudatosan elkalauzolja: szóval a gonosz lélekre; és így a jóslás bűnébe esett.

Eltekintve azonban a hamis, rossz szándéktól, mely már magában véve is mindent bűnössé tesz, a babona bűnétől tiszta dolognak tartjuk, ha valaki vesszőjével pl. víznek vagy ércnek felfedezésére indul. Épen nem lehetetlen ugyanis, hogy a vessző elhajlását az emberi testben, vízben, ércben stb. rejtőzködő titkos delejes és villanyos erők idézik elő. Jó azonban az ilyen vagy más hasonló kétséges esetekben az ördög közreműködése ellen tiltakoznunk, vagyis Istent segítségül hívunk és nyíltan is kifejeznünk, hogy a gonosz lélekkel semmiféle közösséget nem vállalunk.

Jegyzet: Teljes lehetetlenség felsorolni mindamaz ezernyi apróságot, amelyekben számtalan ember «jelet lát», előhírnökét küszöbön álló különféle eseményeknek, jó vagy rossz hirnek, vendég érkezésnek, betegségnek, halálnak stb. Akárhányan az ilyesmiben babonát már nem is látnak. Bűnök, ha nem is súlyos, de minden esetre hibáznak és keresztényhez nem méltó módon cselekesznek.

A varázslás.

A varázslás a jóslástól abban különbözik, hogy míg a jóslás által az ember a gonosz lélek segítségével titkos dolgokat akar *megismerni*, addig a varázslás által ugyancsak az ördög közbejöttével akar *eredményeket elérni*, és az igénybe vett eszközt *messze felülmuló dolgokat művelni*.

Vannak a természetben dolgok, melyekbe a világ Alkotója rendkívül titkos erőket rejtett. Ilyenek pl. némely gyógyszerek, robbanó anyagok stb. Más dolgokban természetfeletti erők rejlenek, melyek valóban csodálatos hatást fejtenek ki. Ott pl. a szent keresztség, melyben néhány csepp víz az Isten ígéjével kapcsolatban képes a *lelket* magát lemosni s neki a mennyet megnyitni. Krisztus, az élő Isten Fia adta beléje ezt az erőt.

Sőt az egyház szentelményeinek, áldásainak, imáinak is Jézus Krisztus érdeméből nagy s titkos erejük van, hogy a gonosz lélek ártó hatásait tőlünk távoltartsák, s lelki-testi javunkat előmozdítsák. Az elősorolt dolgoknak rendkívüli titkos ereje tehát vagy a Teremtő alkotta természetükből, vagy Isten különös intézkedéséből származik. A varázsló azonban bizonyos eredmények elérésére, aminők pl. a gyógyítás, szerencsétlenségek elhárítása stb., oly eszközöket alkalmaz, amelyekben a megfelelő erők sem természetüknél fogva, sem Isten rendeléséből nincsenek meg. Világos tehát, hogy a varázsló az eredményt, a sikert valamely *titkos hatalomtól* várja. Hogy pedig ez a rejtélyes segítő-társ nem lehet más, mint a démon, a jóslásnál már kifejtettük. A gonosz lélek segélyül hívása a varázslásnál is nyíltan vagy alattomban, leplezetten történhetik. Minket főképen ezen utóbbi, szélteben-hosszában nagyon elterjedt fajtája érdekel. Ide sorolandók ugyanis az ú. n. *kuruzslásnak* különböző formái, módjai,

a ráolvasások, különös imádságok s bizonyos számú keresztvetések s nem ritkán oly szerek alkalmazása, amelyek az egészségre károsak s az életre veszélyesek. Hányat vittek korai sírba, temetőbe a kuruzslók, kiket a józan orvosi tudomány megmenthetett volna az életnek!

Sokszor vallásunk legszentebb dolgait sem kíméli a kuruzslás. *Bizonyos számú* szent miséket, gyónásokat, áldozásokat ír elő, hogy testi-lelki bajunkból megszabaduljunk vagy valamely földi szerencsében részesüljünk. Bizonyára nem Istennek, hanem az ördögnek szerzünk örömet, ha *ilyen recept* szerint járulunk a szentségekhez. Lelki romlásunkra méreggá változtatjuk azt, amit Isten üdvösségünkre rendelt.

A péntek.

Sőt az emberi balgatagság még egyes napoknak s számoknak is rendkívüli titkos erőt tulajdonít, hogy az embert szerencsétlenné tegyék. Így pl. vannak, kik pénteken útra nem indulnak, semmi munkába nem fognak. És vajjon miért oly szerencsétlen nap az a péntek? Talán Krisztus Urunk kereszthalála tette azt oly szerencsétlenné? Igazi keresztény épen a megváltás dicső napját, a *pénteket* tartja legszerencsésebbnek, és megveti a pogány, oktalan babonát.

A 13-as szám.

Mások ismét azt hiszik, hogy a 13-as szám hoz rájuk szerencsétlenséget. Ez az alaptalan balhit onnan ered, minthogy az utolsó vacsoránál is

épen 13-an ültek s egyik az ott letelepedettek közül áruló és öngyilkos lett. Azóta a 13-as számtól való balga rettegés szinte dühöng a világon s még akárhány művelt, okos ember sem tud azon felülemelkedni. Van, aki halálsápadtan kel fel az asztaltól, mert észrevette, hogy véletlenül épen 13-an foglaltak annál helyet, és meg van győződve, hogy egy a társaságból meg fog halni azon esztendőben. Szállodákban, kórházakban, fürdőkben a 13-as számú szobát hiába keresed. Tekintettel az ostobákra, kiknek, mint a Szentírás mondja, «száma végtelen», kihagyták azt. A művelt Berlin s Frankfurt város háztulajdonosai tiltakoztak, hogy házuk a 13-as számot viselje, mert nem kapnak bele lakót. New-York polgárai nem tűrték, hogy városukban XIII kerület is legyen. Baselben a nép beverte a 13-as számú házak ablakait. Valóban az ember nem tudja, vajjon nevéssen-e, avagy inkább szánakozzék az ily babonás örültségen.

«Nem lesz szerencsém!»

És mit szóljunk azokról, akiket babonás ijedtség fog el, ha az utcán *katholikus pappal* találkoznak. «Nem lesz szerencsém», kiáltják Krisztus szolgájának s földi helyettesének füle hallatára. És közben igyekeznek gombjuk szorongatásával a kellemetlen találkozásból eredhető szerencsétlenséget elhárítani, — s úgy mellesleg, saját ostobaságukat s Istentől elpártolt lelkületüket napfényre hozni. Megérdemelnék az ilyenek, hogy

majd haláluk óráján sem legyen szerencsájük paphoz, ki őket kibékítse azzal az Istennel, akit az ő szolgálban annyira megvetettek.

Rendkívüli, de nem babona.

Midőn azonban a varázslás minden nemét elítéljük, vigyáznunk kell, nehogy pálcát törjünk némely dolog felett, amely ugyan babonának látszik, de tényleg nem az.

a/ Vannak a gyógyításnak oly szereai, módjai, melyek bár előttünk rejtélyesek és csodálatosak, de a természet erőit felül nem mulják. Ilyen pl. az ú. n. hypnózis, mely a bennünk rejlő állati delejességet igyekszik gyógyításunkra kihasználni. Ha azonban effajta testi-lelki veszéllyel járó kísérleteknek magunkat alávetjük, vigyázzunk, hogy csak lelkiismeretes, tudós orvosra bizzuk magunkat.

b/ Azt sem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy a «Magasságbeli keze ma sem rövidült meg» és csodálatos kegyelmeit, melyek közt az ú. n. «gyógyítás ajándéka» is szerepel, sohasem vonja meg egészen Egyházától. Mindig voltak s vannak a katolikus Egyházban szentek, sőt kevésbbé szentek is, kik Isten különös segítségével kézfeltevés, ima, keresztvetés sth. által felebarátaiknak egészségét visszaadták. Az újabb időkben pl. nagy feltűnést keltett a jámbor s jótékony *Hohenlohe* herceg, nagyváradi kanonok, aki pusztá imádságával közelből s távolból számtalan beteget gyógyított meg. Amerre csak utazott, őt is, mint hajda-

nában a Szentföldet járó Üdvözítőt, betegek vették körül. († 1849. nov. 14.) Ha tehát akadnának olyanok, kik nem haszonlesésből, hanem Isten iránti szeretetből a betegek felett imádkoznak vagy oly szertartásokat végeznek, melyek a katolikus tanokkal összhangban vannak (pl. a Teljes Szentháromság tiszteletére *háromszor* vetnek keresztet stb.), továbbá, ha az eredményt nem magától a ceremóniától, hanem Isten erejétől reménylik, nincs megtiltva, hogy hozzájuk folyamodjunk s állítólagos gyógyító erejüket igénybe vegyük. Az ilyenek gyógyító tudományukat rendszeren nem mástól tanulták, hanem Isten Lelke oktatta ki őket.

A bűbájosság.

Bűbájosságnak nevezzük ama kísérleteket, amelyekkel valaki *titkos* erőket akar felhasználni, hogy *csodálatos* dolgokat műveljen. Nagyon közeli rokona tehát a varázslásnak. Csakhogy míg a varázslás rendszeren természetes, de elégtelen eszközökhöz nyúl, hogy eredményhez jusson, addig a bűbájosnak már eszközei, módjai is titokzatosak és *csodálatos*, szembeszökő eredményeket céloznak. Így tehát szinte nyílt közreműködés az alvilág hatalmával.

Nem beszélünk itt a természetes (fehér) bűvészetről, mely sokszor igazán csodálatos emberi ügyességen alapszik. Az ily szemfényvesztés magában véve teljesen ártatlan dolog s kellemes szóra-

kozásul szolgálhat. Ezúttal a tulajdonképeni (fekete) bűbájosságról szólunk, mely csakugyan a gonosz lélek erőit igyekszik céljaira kiaknázni. A cél pedig lehet egyszerűen az, hogy az ördög tudását, hatalmát bemutassa, megbámultassa. Legtöbbször azonban arra irányul, hogy másoknak ártson, heves, szinte legyőzhetetlen szerelmet vagy gyűlöletet ébresszen egyesek iránt, vagy nekik személyökben vagy vagyonukban kárt tegyen. Ide számíthatnók ama műveleteket is, melyeket szélteben-hosszában «megbabonázás» vagy «szemmelverés» néven ismernek, túlnyomó részben azonban hamis és alaptalan gyanakváson alapulnak.

A bűbájosság egyébként nem új dolog. Az Apostolok cselekedeteinek tanúsága szerint már szent Pál is találkozik Cyprus-szigetén egy Bar Jézus nevű zsidó «bűbájossal», akit mesterkedése miatt vaksággal sújtott. (Ap. csel. 13. 7.)

Magától értetődik, hogy a bűbájosság minden formájában súlyos bűn.

Jóllehet a «megbabonázásban», «szemmelvertésben» stb. ne igen higgyünk, de ha mégis valóban *alapos* okunk volna ilyesmit sejteni, óvakodnunk kell, nehogy újabb babonával igyekezzünk annak rosszhatásától megszabadulni. Ha testi egészségünk szenvedett kárt, ne mulasszuk el orvoshoz is fordulni. De minden esetben nyugodt lélekkel s nagy haszonnal vehetjük igénybe a gonosz lélek ármánya ellen az Egyház szentségeit, szentelményeit, áldásait, imáit a lelkiatya tanácsa

szerint. Nevezetesen a szentelt vizet nem hiába ajánlja Egyházunk és nem ok nélkül engedi meg, hogy azt a hívek hajlékaikban tartsák és napközben gyakorta használják.

Jegyzet: A bűbájosságról lévén szó, röviden meg kell emlékeznünk az ú. n. *boszorkánypererekről*, melyek, hála Istennek, már régen letűntek, s csupán gyászos emléküket őrzi a történelem. Boszorkányoknak nevezték amaz egyéneket, rendszerint idősebb asszonyokat, akikről azt gyanították, hogy az ördöggel állnak titkos összeköttetésben, hogy az embereknek ártsanak.

Főkép a 17-ik században, midőn a 30 éves háború iszonyú nyomorba döntötte Németországot, kereste ott a nép a bajok forrását a boszorkányokban.

Elég volt a legkisebb ok, pl. valakinek nagyon nagy jámborsága, hogy boszorkányság vádját emeljék ellene a törvényszék előtt. Nagyon sok esetben a bosszú- vagy pénzvágy volt a feljelentés oka. A szerencsétlen vádlottakat aztán iszonyú kínzattal kényszerítették, hogy beismerő vallomást tegyenek; s ha ezt kicsikarták tőlük, tűzhalál várt rájuk. A boszorkányhajsza, sajnos, épúgy dühöngött a katolikus, mint protestáns vidékeken. A katolikus Egyház sohasem helyeselte az ily kegyetlenségeket. Főképen két jezsuitának: Tanner Ádámnak († 1632) és Spee Frigyesnek († 1635) volt bátorsága, hogy az akkori «közvélemény» ellen a szerencsétlen áldozatok érdekében szavát felemelje. Az utóbbi több mint 200 elítélt ú. n. boszorkányt készítetett elő a halálra.

A modern bűbájosság.

A szellemidézés (spiritizmus).

Az embernek vágya, kívánsága a túlvilággal érintkezni körülbelül olyan régi, mint maga a világ. A szellemidézésnek, spiritizmusnak tehát legfeljebb a neve s formája új, ámde gyakorlata visszanyúl a legősibb időkbe. Az ókor népeinél, művelt s műveletlen pogányainál a «szellemekkel» való tanácskozás napirenden volt s a vallásnak szinte kiegészítő részét alkotta. Sőt magára a zsidó népre is átragadt pogány szomszédságról ez a babona. Nem hiába sürgeti azért már Mózes által az Úr (Mózes V. 18. 11.): *«Ne talál-tassék közötted, aki jövendőmondóktól tudakozód-jék és álmokra és előjelekre vigyázzon, se ne legyen varázsló, se bűbájos, se aki az ördöngő-söktől tanácsot kérjen, se jósló, vagy aki a halottaktól kérdezzen igazságot, mert mindezeket utálja az Úr és efféle vétkekért eltörli őket...»* Mindazonáltal maga Saul, Izrael tragikus sorsú királya, jóllehet jobb ideiben a törvény értelmében tüzzel-vassal «irtogatta a jósokat és varázslókat,» mégis annyira megfélemedezik magáról, hogy utolsó döntő csatája előestéjén álruhában két bizalmas emberével felkeresi az endori bűbájos asszonyt, hogy neki a kevéssel előbb elhunyt prófétának, Sámuelnek lelkét felidézze. Ámde, mielőtt az asszony mesterkedésébe fog, Isten maga valóban elküldi Sámuel lelkét, hogy a

kegyelemvesztett, szerencsétlen királynak halálát előre megmondja. (I Kir. k. 28.)

Napjainkban az Istentől annyira utált s elátkozott bűbájosság újabb lendületet vett és «szellemidézés», «szellemezés» vagy «spiritizmus» néven város és faluszerzte szorgalmas gyakorlatban van, ezeket léprevisz és pusztítja a lelkeket!

Mit tartsunk tehát róla?

a/ A legtöbb spiritiszta-mutatvány, főképp amelyeket nagy garra hirdetnek s jó pénzért rendeznek, *egyszerű csalás*, a kíváncsi közönségnek kapzsi *kiaknázása*. Midőn a múlt század 80-as éveiben egy Bastian nevű hírneves spiritiszta Bécsben a legelőkelőbb társaság előtt szellemeket idézett, s pedig oly bámulatos ügyességgel, hogy a lebegő fehér alakokat s a láthatatlan kezek működését senki sem tudta természetes úton-módon megmagyarázni, Rudolf egykori trónörökösünknek sikerült a megremült bűvészt lelepleznie, s fehér köntösében, magas faláiban a kacagó közönségnek bemutatnia.

III. Napoleon császárnak egy ilyféle előadáson azt jelezték, hogy boldogult édesanyja, Hortenzia, akar vele az asztal alatt kezet fogni. A császár erősen megragadja a feléje nyújtott hideg «kezet» s nyomban parancsot ad, hogy világosságot gyűjtsanak. És íme látja, hogy amit tart, az nem más, mint a bűvésznak az asztal alatt átnyújtott lába. A spiritiszta-társaság nyomban kereket oldott s másnap már túl volt a francia határokon.

b/ Sok esetben a spiritiszta-látványosságok s jelenségek nem egyebek *érzéki csalódásnál*. A sprii-

tiszta szeánszok (ülések) ugyanis legtöbbnyire csak úgy ígérnek sikert, ha abban «hívők» vesznek részt, a kételkedőknek kevés a kilátásuk. Aztán a «szellemek» rendszerint a félhomályt, kellemes meleget, andalító zene hangjait szeretik. Mind olyan körülmények ezek, amelyek az ember képzelődését és érzékcsalódásait nagyban előmozdítják.

c/ Vannak azonban esetek, midőn a *szellemek jelentkezése szinte kétségtelen*. Állapodjunk meg e pontnál egy kevésbé. A szellemekkel való érintkezés rendesen nem közvetlenül, hanem valamely közvetítő (medium) által megy végbe, akit evégből delejes (hypnotikus) álomba merítenek. A medium ezen mesterségesen előidézett álomban nemritkán oly tudást s képességeket árul el, amelyeket magamagától nem bírhat. Pl. eddig ismeretlen nyelven ért vagy beszél, gondosan elzárt levelet elolvas, titkokat fed fel, egyes betegségekre orvosságokat jelez meg, jólehet orvos-tudományt sohasem tanult. Sőt olykor a meghívott szellemek maguk is jelentkeznek, kik híres költőknek, művészeknek vagy ismerős elhunytjainknak adják ki magukat, s azokat csalódásig hűen utánozzák is. Már most, kik lehetnek azok az értelmes lények, kik velünk ezen Istentől tiltott játékot űzik; kik lehetnek eme szellemek? Káromlás volna még csak feltételezni is, hogy Isten, vagy az ő szent családjához tartozó lelkek, szentek, angyalok, jámborul elhunytak ily színházi látványosságra kíváncsi emberek mulattatására magu-

kat odaadják. Teljesen bizonyos tehát, hogy amennyiben a szellemidézések nem csalások vagy csalódások, nem egyebek, mint a gonosz lélek meszterkedései. Állításunkat csak igazolja az a körülmény, hogy bármily ártatlanoknak vallják is magukat azok a szellemek, sőt helyel-közzel egyes ájtatossági semberbaráti cselekedeteket ajánlgassanak is, azért mégis nyilatkozataikba többnyire olyasmit kevernek, ami a katolikus hit tanaival meg nem fér. Nagyon világos tehát, hogy azzal állunk szemben, aki, mint az Írás is állítja róla, olykor a világosság angyalának alakját ölti magára és a szentség köntöse alá rejti gyilkos tőreit. A démonnak egyébként elég, hogy vele szóbaálltál, már ezáltal elárultad Istent s jog szerint az ördögé lettél. Nem szolgálhat mentségedre, hogy te csak jószándékból s jó szellemeket hívogatsz. Ily kísérletekkel ugyanis *csakis* a gonosz szellemekkel lehet érintkezni. Tettleg megcáfolod tehát, ami ellen ajkaddal tiltakozol.

Súlyos vétek tehát:

a/ Szellemidézést rendezni, vagy abban bármi-kép közreműködni, azt előmozdítani. Az effajta iratok, könyvek, ujságok is a tiltott könyvek között vannak.

b/ A spiritiszta, szellemidéző gyűléseken rendszerint részt venni. Ha valaki egyszer-kétszer csupán kíváncsiságból jelen volna, legalább is bocsánatosan vétkeznék.

A szellemidézés vétkét csak súlyosbítja hogy általa legdrágább kincsünket: hitünket biztos

veszélybe döntjük, sőt egészségünket is aláaknázzuk. Nem ritka eset, hogy a szellemekkel való barátkozás egyéb súlyos bűnöknek forrásává váltott.

Ugyanezért, aki a szellemidézésekről, az ily gyűlések látogatásáról lemondani nem akar, a szentgyónásban érvényes feloldozást nem kaphat.¹

**Asztalmozgatás (kopogtatás,
táncoltatás).**

vagy effajta kísérletek szintén a modern bűbájosságnak, a szellemidézésnek szolgálatába szegődhetnek. Nagyon könnyen meglehet ugyan, hogy az asztal vagy egyéb tárgyak mozgása, mely bizonyos érintésre bekövetkezik, az állati delejességben vagy más természeti erőben leli kielégítő magyarázatát. Ámde, ha az ember ily úton-módon *felvetett kérdésekre értelmes feleletet vár*, legalább is súlyos veszélybe döntötte magát, hogy a gonosz szellemmel jut összeköttetésbe. Ez sem egyéb tehát szellemidézésnél s ezzel egészen egyforma elbírálás alá esik. De ilyféle próbálgatásokat kérdezősködés nélkül is veszélyeseknek tartjuk. A gonosz lélek ugyanis szereti magát az ilyen titokzatos dolgokba beleártani, a kíváncsiakat nagykönnyen kérdezősködésre csábítja és így bűnbe ejti.

¹ A szellemidézést s az abban való részvételt a Szentszék határozottan el is tiltotta. Legutóbb 1917. április 27. ítélte el. (V. ö. Acta S. Sedis IX. 268. lap.)

II.

Isten-kisértés.

Isten-kisértés bűnébe az esik, aki Istennek tökéletességeit, mint pl. mindentudását, hatalmát, jóságát kipróbálja, Tőle valami rendkívüli csodálatos dolgot várva, amire Ő magát semmiféle ígérettel sem kötelezte.

Történhetik ez *hitetlenség*ből, mint midőn valaki kételkedve az Úr Jézus jelenlétében az Oltáriszentségben, azt várja Istentől, hogy erről őt csodával győzze meg. A legtöbb isten-kisértés azonban nem egyéb vakmerőségnél s könnyelműségnél.

Igy Istent kísérti az:

a/ Aki magát szükség nélkül veszedelemnek teszi ki ama balga reményben: «Majd megsegít az Isten!» «Ugorj le!» — mondotta a sátán is az Üdvözítőnek, midőn őt a templom párkányára állította, «az angyalok majd megóvnak, hogy lábadat meg ne üssed». «Ne kísértsd a te Uradat Istenedet», volt reá az Úr Jézus felelete. Annak is az isten-kisértés bűnéről kellene magát vádolnia, aki egész nagybőjtben semmit sem akarna enni vagy inni, avagy más ehhez hasonló esztelenséget cselekednék ama hitben, hogy Isten majd így is fenntartja őt.

b/ Hasonlóképen isten-kisértés bűnében vétkes, aki bajban, betegségben, veszedelemben lévén, egyedül és kizárólag a jó Istenre hagyatkozik és

nem akarja felhasználni a szabadulásnak gyógyulásnak azon eszközeit, amelyeket a józan ész jával s amelyeket az emberek általában igénybevenni szoktak. Pl. nem hivat orvost, nem vesz be orvosságot betegség esetén. Ámde nem vádolható az isten-kisértés bűnéről, aki — mint a szenteknél nem ritka eset, — *különös isteni sugallatra* kér Istentől csodát, vagy aki fontos ügyben, nagy szükségben, midőn már minden emberi eszköz eredménytelennek bizonyult, folyamodik az Úrhoz csodálatos segítségért. Azonban a hitetlenek, másvallásúak megtérítése céljából nem volna szabad Istent kihívni, hogy hitünk igazságának bizonyítására csodát műveljen. A katolikus Egyház ugyanis nem szorul újabb csodákra, hogy egyedül igaz és üdvözítő voltáról bárkit is meggyőzzünk, akinek megvan a jóakarata és Isten kegyelmével kész közreműködni.

Az isten-kisértés rendesen súlyos bűn. Ha azonban kisebb dologban és nem nyíltan, hanem inkább csak könnyelmű eljárásunkkal történik, nem lépi túl a bocsánatos bűn határát. Így bocsánatos bűn terbeli annak lelkét, aki csupán kisebb betegségben egyedül Isten csodájától várja gyógyulását, s ezért a gyógyulás eszközeit elhanyagolja. Sőt, aki tapasztalatból tudná, hogy baján senki, vagy legfeljebb a jótermészet segít, nem volna egyáltalán bűnről vádolható, ha az orvoslástól eltekint. Hasonlóképen az ember rendszerint nem köteles magát nagyon kínos vagy a szemérmét nagyon sértő orvosi műtéteknek (ope-

ráció) alávetni, főképp, ha a siker amúgy is bizonytalan. (Erről azonban más parancsnál szólunk részletesebben.)

Jegyzet : Hajdanában a bíróságoknál szokásban volt egyes fontos ügyekben Istent kihívni az ártatlanság vagy bűnösség bizonyítására. A vádlottat pl. kényszerítették, hogy meztelen lábakkal tüzes vason járjon, kezébe izzó tárgyat adtak vagy más veszélynek tették ki. Ha megsérült, ebben bűnössége bizonyítékát látták, mert, ha ártatlan volna — mint gondolták — Isten csodával is megóvná.

Az ilyen ú. n. istenítéletek (ordalia) nem voltak egyebek isten-kisértésnél, amelyhez Egyházunk sohasem adhatta beleegyezését.

III.

Szentségtörés.

Szentségtörés bűnébe esik, aki az Istennek szentelt *személyeket, helyeket* vagy *tárgyakat* (dolgokat) tiszteletlenséggel illet. Ily értelemben tehát *személyi, helyi és tárgyi* szentségtörést szoktunk megkülönböztetni, amelyek mindegyikéről elmondunk legalább annyit, amennyit mindenkinek illik és szükséges tudnia.

Személyi szentségtörés.

Személyi szentségtörés bűnét az követi el, a/ aki vakmerő kezeit Istennek szentelt személyek (papok, szerzetesek, apácák), de legfőképpen Krisztus földi helytartója ellen fel meri emelni. Alig van bűn, mely az Úr haragját oly szembeütnően

hívná ki maga ellen, mint szolgálinak bántalmazása. Sajátságos, de igaz, hogy könnyebben feledi, ha saját személyében éri sérelem, mint ha földi helyetteseiben üldözik őt. Bizonyításul idézhetnők az egész egyháztörténelmet. A sok példa közül csak egyet említünk. Ott van I. Napoleon császár. Mint a világ reszketett kényura, börtönbe hurcolja a papokat, püspököket, bíborosokat, sőt magát a szentséges atyát, VII. Pius pápát. És ime alig telik el néhány esztendő, hatalma, dicsősége hirtelen aláhanyatlík és maga, mint a Szent Ilona-sziget szikláira láncolt sas, rabként fejezte be meg-alázott életét. Biztosak lehetünk, hogy a mai egyház-üldözők, kik a püspököket székeikről elkergették, az Úr papjait üldözték, gyilkolták, keservesen fogják még magukon érezni a bosz-szúló Isten sujtó kezét.

b) Ugyancsak személyi szentségtörés bűnébe esnek, akik egyházi személyeket az Anyaszent-egyház beleegyezése nélkül világi törvényszék elé idéznek vagy egyéb kiváltságaikban megrövidítik, pl. katonáskodásra kényszerítik őket.

c) A fajtalanság bűne is az egyházi személyekben s mindazokban, kik magukat a tisztasági fogadalom által Istennek ajándékozták szentségtörés jellegével bír. De nemcsak ők maguk, hanem mindazok, kik velők ily bűnt elkövetnek, vagy csak elkövetni kívánnak is, egyúttal a szentségtörés bűnébe is estek, épúgy, mintha valaki szent edényeket megbecstelenítene vagy csak ilyesmit tenni kívánna is!

Jegyzet : Ez az a három bűn, amely, minthogy Istennek különös tulajdonát, a neki szentelt *személyt* támadja meg, mint szentségtörés is külön meggyónandó.

A többi bűn, mint pl. megszólás, lopás, a felszentelt személynek csupán *javait* (hírnevét, vagyonát) támadja meg, azért külön szentségtörést nem alkot. Ép ezért, aki magát a gyónásban pl. lopásról vádolja, nem volna köteles külön megemlíteni, hogy az illető dolgot *paptól* lopta.

Helyi szentségtörést

követ el, aki a templomban, kápolnában, temetőben, szóval oly helyen, melyet a *katholikus* Egyház istentisztelet céljaira megáldott, megszentelt, olyasmint követ el, ami a helynek szentségével össze nem fér. Jóllehet ilyformán minden bűn, mely szent helyen megy végbe, egyúttal bizonyos fokú szentségtörés is, és így a *katholikus* templomban való fecsegés, nevetgélés stb., mely főleg esküvők vagy más «látványosságok» alatt szokott végbemenni, nem mentes a szentségtörés bűnétől, mégis *súlyos* szentségtörés bűne, amelyet *mint ilyent is* a gyónásban külön fel kell említeni, a következő esetekben forog fenn :

a) Helyi szentségtörés bűnében vétkes, aki igazságtalanul vért ont a szent helyen vagy ott a tisztaság ellen vét *cselekedetben*. A *belső* bűnök ugyan ezen erény ellen lehetnek bár súlyosak, de nem *súlyos szentségtörések* és így annak bevallása a gyónásban, hogy a templomban történtek, nem kötelező. Megszentségteleníti a szent helyet az is, ha abban névszerint kiközösített egyént vagy más-vallású embert temetnek el.

b/ Helyi szentségtörést követ el az, aki szent helyen világias foglalkozást rendez, aminő pl. a parlament, bíraskodás, lakomák, koncertek, színházi és mozi-előadások. Még súlyosabb, ha a templomot vásárcsarnoknak vagy istállónak használják fel. Szükség nélkül templomban való evés, ivás sem mentes a bocsánatos bűntől.

c/ Helyi szentségtörés bűnébe esett, aki a szent helyről, a szent hely dolgaiból valamit ellop. Aki bár szent helyen, de nem a szent hely tulajdonából, hanem felebarátja jószágából lop valamit, vétkezik ugyan Isten VII. parancsa ellen, de bűne *mint szentségtörés* nem súlyos, és így nem kötelező annak meggyónása, *hogyan a lopás szent helyen történt*. Ugyanezt mondhatjuk arról is, aki a szent helynek igen kis értékű birtokát lopta el, pl. néhány fillért vagy egy-két virágszálat a templomból vagy temetőből.

Jegyzet: Ha a *templomot* némely nagy s nyilvános bűn megszentelteteni, azt újra fel kell szentelni. (1172 kánon.)

Tárgyi szentségtöréssel

szennyezi be lelkét, aki szent tárgyakat, dolgokat megbecstelenít, bitorol vagy pedig egyházi tilalom ellenére elad vagy vásárol (simonia).

Szent dolgok alatt kiváltképen a szentségeket értjük, ezek között pedig első helyen a legméltóságosabb Oltáriszentséget, amelyben a mi Urunk Jézus Krisztus a kenyér és bor színe alatt igazán, valóságosan és lényegesen jelen van. Annak tehát,

ki e legfelségesebb szentség ellen vét, súlyos szentségtörésről kell magát vádolnia. Így szentségtörést követ el, aki *tudatosan* a halálos bűn állapotában járul a szentáldozáshoz, aki a súlyos betegség állapotát kivéve nem éhgyomorral áldozik, vagy aki napjában többször veszi magához az Úr szent testét. Sőt ezen isteni szentséget fel nem szentelt kezek nagy szükség esetén kívül szentségtörés nélkül nem is érinthetik. Aki pedig az Oltáriszentséget meggyalázza, megbecsteleníti vagy babonás célokra használja, még hozzá az Egyházból ki is van közösítve és pedig oly fokban, hogy csak maga a római pápa oldozhatja fel. (2320. kánon.)

De szentségtörés a többi szentségnek méltatlan fogadása is, mint pl. a gyónás, melyből bűnös mulasztásból hiányzik a bánat, erősfogadás vagy kellő őszinteség.

Isten mindig feltűnő szigorral bünteti azokat, kik az ő legnagyobb jótéteményeivel, a Krisztus drága véréen szerzett szentségekkel bűnös módon bánnak.

A francia forradalom idején valóságos hajtóvadászatot rendeztek az Egyház rejtezkedő papjaira. 1793-ban történt. Brassak, Chonches (Vendee) község istentelen korcsmárosa úgy igyekezett a község buzgó pásztorát, Guyadert, kézrekeríteni, hogy magát súlyos betegnek tetetve, ágyba dől, szobájába két csendőrt rejt el, feleségével pedig, ki egyébként az egész gonosztett értelmi szerzője volt, úton-útfélen hirdette, hogy szeretne a haldok-

lók *szenstégeiben* részesülni. A plébános csakhamar ott terem. Az ágyhoz lépve, megfogja az állítólagos beteg kezét. «Ő, miért hívtak ily későn», szólal meg, «hisz már a kezei is kihültek, jóideje meghalhatott». Az elősiető feleség és a csendőrök ajkán elnémul a kacagás; hideg borzalom járja át őket, midőn maguk is meggyőződnek, hogy az ágyban már csak hulla fekszik. A bosszuló Isten közelségének eleven tudata, érzete sokkal inkább áthatotta a csendőröket, semhogy az Úr szolgájára kezőket emelni merték volna. Békén távozni engedték. A szerencsétlen asszony arcát pedig később a rákfene pusztította, roncsolta szét. Éhen pusztult volna végső szegénységében, ha csak Guyader plébános irgalmas alamizsnáiból nem tengethette volna nyomorult életét.

Szent dolgok közé számítjuk továbbá a szent edényeket, szent ruhákat, feszületet, szent képeket, szobrokat, ereklyéket, szent olajokat, szent helyek épületeit s jelesül a Szentírást. Aki tehát ezen s ilyféle szent dolgokat megillető tisztelet ellen vét, sőt azokat megbecsteleníti, a szentségtörés bűnében vétke. Bűne halálos vagy bocsánatos a rossz szándék s a tiszteletlenség foka s mértéke szerint.

Ugyancsak szentségtörés terheli annak lelkét is, aki az Egyháznak, templomoknak, zárdáknak birtokait megkárosítja, elrabolja, egyházi engedély nélkül birtokába veszi. Az úgynevezett szekularizáció nem egyéb durva szentségtörésnél, mely soha sem hoz áldást azokra, akik elkövetik.

Simonia.

A szentségtörésnek bizonyos faja az u. n. simonia. Valami Simon nevű bűbájostól vette nevét, aki az Apostolok Cselekedeteinek tanúsága szerint (8, 18...) látva a Szentlélek csodálatos ajándékainak kiáradását az apostolok kézfeltétele által, ugyanezen hatalmat pénzzel szerette volna megvásárolni. Ajánlatát szent Péter borzalommal, a legsúlyosabb szavakkal utasította el. Azóta simoniának nevezik azt a bűnt, midőn valaki lelki javakat, pénzért vagy egyéb anyagi érdekért és kárpótlásért akar megszerezni. Különösen dühöngött e vétek a középkorban, midőn egyes jüdáslelkű egyének a világi hatalomtól pénzért egyházi méltóságokat és hivatalokat vásároltak, püspökségeket, apátságokat, plébániákat szereztek. Az Egyház minden tőle telhető eszközzel küzdött eme borzasztó visszaélés ellen, mely Krisztus nyájának oly nagy károkat okozott. A világi hiveket e pontnál főleg két dolog érdekelheti:

a/ A simonia látszatával bír, de attól valójában távol van, ha a hivek a «szentmiséért» vagy a «szentségek kiszolgáltatásáért» valamit fizetnek (stóla!). Jól kell ugyanis tudniok, hogy a «mispénzt», a «stólat» nem magáért a szentmiséért, szentségekért adják, hanem csupán hozzájárulnak az egyház szolgájának eltartásához. Méltányos és igazságos dolog ugyanis, hogy azok, kik a hivek lelkét kiszolgálják, a hivek részéről anyagi ellátásban részesüljenek.

b/ Valóságos simonia kegytárgyakért, pl. rózsafüzérekért *több* pénzt kérni vagy adni *azért, mert* azok meg vannak áldva, búcsukkal vannak ellátva. Az Egyház, hogy az ilyen, lelki dolgokkal való kereskedésnek elejét vegye, egyszerűen úgy intézkedett, hogy a kegytárgyak, melyekkel mi már búcsut nyertünk, nyomban elvesztik az áldást és búcsut, amint azokat *pénzért eladtuk*. (924 kánon 2. p.)

KERESZTÉNY KIS KÖNYVTÁR

Általános a panasz, hogy irodalmunkban hiányzanak az olyan könyvek, iratok, melyek közönségünket a **hit- és erkölcestannal** könynyed formában s alaposan megismertetik. Egy csapásra számtalan elfogultság szűnnék meg s nagyban gyarapodnék azok tábora, akik vallásukat öntudatosan és **tevékenyen** szeretik. És a lelkekben — a tapasztalat bizonyossága szerint — él is a mohó vágy bővebben s kimerítőbben ismerni a yallás ama kincseit, melyek őket jobbakká s boldogabbakká tehetnék. Ez a gondolat vezérelte a **Szent-István-Társulatot**, midőn elhatározta hogy egyelőre a «Tíz Parancs» keretében a katolikus **erkölcestant** apróbb, önálló monografiákban közrebocsátja.

A Keresztény Kis Könyvtár sorozatából megjelent:

1. Müller Lajos: **AZ ELSŐ PARANCs.**
2. Müller Lajos: **A MÁSODIK PARANCs.**
3. Müller Lajos: **A HARMADIK PARANCs.**